Luka

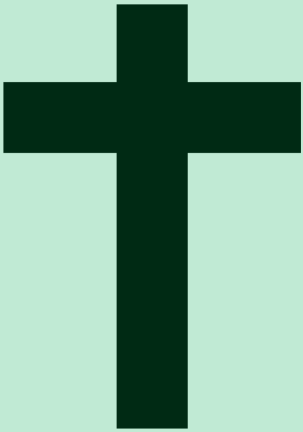

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka
The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-10-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Oct 2024 from source files dated 11 Oct 2024
ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka 1

Bună vorba alu Luke

Asta Bună vorbă askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigă rubjaštje d aja kănd sa fukut Isusu, kănd atrijit, kănd ănvaca, kănd fiča čudurj, kănd amurit p kručje, kănd auskrisnit dăla morc š kănd apljikat p čerj. Una dăla glavna temă d asta Bună vorbă jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ăn zavjetu alu Bătărn ali š Bună vorba nuje samo d židovj već š d ălja karje nuje židovj. Ăn asta Bună vorbă Isusu ănvăca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufljetu alu Svănt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigă isto arată kum Isusu likuja š oprostja alu multă lumje, karje uključuja š p ălja karje afost mult bulnavj ili karje avja ăn jej sufljet alu rov, sărač, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno nješće šajzăč š činč 65 aj maj ănklo d Kristu.

Luka rubjaštje dăče skrije knjigasta

1-3 Poštovani Teofile, kašă kum šti, mulc lumje adat tot dăla jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ăn vrijamja anuastră, baš kašă kum skrije ăn Svăntă pismă. Askris aja če nuavă azăs ălja karje avizut stvarurlja d ănčipjală š karje rubja Bună vorbă. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agăndit k arfi binje tot s skriuv p rănd,
4 aša osă fi siguran k aja če jej ta ănvăcat istina.

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Ivan karje bătjază

5 Kănd caru Herod avladit p Judeja,* afost njeki pop karje s kjamă Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dăn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta.
6 Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvjek askulta tot aja če Domnu azapovidit ăn zakonu alu Mojsije.
7 Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpă, a amiždoj irja mult bătrnj.
8 Udată, Zaharija š popilje ăn skupina aluj služaštje ăn Hram.
9 Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuată zuva kum akuljiđja činje osă utrje ăn Svetište alu Domnuluj ăn Hram š činje osă apringă tămăja.‡ Una zuvă akuljes p Zaharija s apringă tămăja.
10 D vrijamjaja mult lumje s ruga ăn dvorištja alu Hramuluj.
11 Atunča alu Zaharija sa ukazăt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dăraptej la žrtveniku d tămăja.
12 Kănd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat.
13 A anđelu ja zăs: “Na vja frikă, Zaharija! Dimizov auzăt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osă c fakă bijat. Š osă l kjem Ivan.
14 Osă c fije drag š t veselješt š mulcă osă s radujaskă kănd s fičja jel.

---

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dăla trjezăč š šaptje (37). pănla patru (4). aj majdată d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pămăntu undje atrijit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavăzăč š patru (24) skupină d popje. Toc afost d sămănca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupină d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringă tămăja kašă prinosu alu Dimizov tuată dăminjaca š sara p posebni oltar ănontru ăn Hram.

15 Kupilu alu vostru osă fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusă bja nič
vin nič altje bjarje ljutje. Osă fije pljin d Sufljetu alu Svăntuluj još kănd fi ăn
burtă.
16 Jel osă okrinjaskă p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor.
17 Isti sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije ăn bijatu alu tov s
pripimaskă p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osă okrinjaskă inimilje alu
tatilje kătri kupi š nagovorjaskă p ălja karje nu skultă p Dimizov s primjaskă
mudrost alu ălja karje askultă."
18 Zaharija azăs alu anđeluj: "Kum s štiuv k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja
amja ištjem već bătărnj."
19 P aja anđelu ja zăs: "Jo săn t Gabrijel. Amvinjit dăla prijestolje alu
Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bună vorbă.
20 Jakă, da akuma osă rămăj mut š nusă poc s rubještj tot pănla zuvaja pănd s
nu dogodja aja, daja če naj krizut ăn vorbilje alji mjalje, karje osă ispunjaskă
d vrijamje alor."
21 Ăn vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dăče ată ta sa
zabuvit ăn Svetište.
22 Kănd jel napokon aišăt, na putut nimik s lji zăkă š s lja udă. Kănd lumja
avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mănilje, ashvatit k jel avut vizije ăn
Svetište.
23 Kănd azavršăt zuvilje alu Zaharija s lukrjază kašă popa ăn Hram, sa tors
akas.
24 Dăpă duavă trje zălje, mujarja aluj Elizabeta arămas grja, š činč (5) lunj
na išăt dăn kasă. Ja azăs:
25 "Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dăpă minje la intja alu
lumje daja če na putut s am kupi."

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Isusu

26 Kănd Elizabeta irja grja šasă (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel
ăn sat Nazaret ăn regija Galileja,
27 la djevică karje zaručită dăpă om karje s kjamă Josip. Jel irja d sămăncă
alu caru David, a djevica s kima Marija.
28 Gabrijel avinjit š azăs alu je: "Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta
kuljes!"
29 P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zăkă ku
pozdravula.
30 Anđelu azăs: "Na vja frikă, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes!
31 Jakă osă fi grja š osă fač fičor p karje osă l kjem Isusu.
32 Jel osă fije marje š osă s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu
Dimizov osă idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sămănca
aluj.
33 Osă vladjaskă p sămănca alu Jakov§ zauvjek š cara aluj nikad nusă
prestanjaskă."
34 Marija ăntrijabă p anđelu: "Ali kum? Jo još nam fost ku omu."
35 Anđelu Gabrijel ja zăs: "Sufljetu alu Svăntuluj osă s slubuadje p tinje š săla
alu Maj marje Dimizov osă t ănviljaskă. Š daja kupilu karje l fiča osă fije svănt
š osă s kjamje Bijatu alu Dimizov.

---

§ **1:33** sămănca alu Jakov – Ăn grčki original skrije: "kasa alu Jakov" karje rubja d tuată sămănca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdată, a tuatje duavăsprjače (12) d sămăncje alu Izrael avinjit dăla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

36 Jakă, Elizabeta, rođakinja ata, aša bătărnă isto duče fičor. Aja ista mujarje,
d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasă (6) lunj.
37 K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”
38 Marija azăs alu Gabrijel: “Jakă, argata săntalu Domnuluj. S fije kum tu
zăč!” Š Gabrijel apljikat dăla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

39 Duavă trje zălje dăpă aja, Marija majdată apljikat ăn sat ăn djalurj alu
Judeje.
40 Kănd ja ažuns, auntrat ăn kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta.
41 Kănd Elizabeta auzăt pozdravu alu Marije, kupilu ăn burtă alu Elizabetăj
dăturdată mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufljetu alu Svăntuluj.
42 Elizabeta d radost marje ăntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovită d
tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ăn burta ata!
43 Ku čaja amzaslužăt častula s m positjaskă mama alu Domnuluj alu mjov!
44 Jakă kănd auzăt pozdravu alu tov, kupilu ăn burtă dăturdată mult sa
miškat d radost!
45 Blagoslovită ješt daja čaj krizut k osă s ispunjskă poruka karje ca trimjes
Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ăn radost

46 Atunča Marija azăs:

“Inima amja adrikă p Domnu,
47 sufljetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,
48 k p minje ma kuljes,
p ponizna argata aluj!
Audjec, pănd akuma tuată generacija osă zăkă
k Dimizov ma blagoslovit,
49 daja če Dimizov karje arje tuată săla
afukut marje čudă d minje!
Svănt je lumilje aluj.
50 Iskazaštje milostu p toc ălja ăn tuată vrijamja
karje arje frikă d jel.
51 Ku măna capănă afukut marje čudă
š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.
52 Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă više,
a adrikat p lumje karje je ponizni.
53 A p lumja karje irja flămănž lja nasitit ku binje,
a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku mănilje gualje.
54-55 Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj
baš kum adat obečală alu sămănca anuastră,
alu Abraham š alu kupi aluj,
k osă lji fije uvjek d milă.”

56 Atunča Marija ku Elizabeta arămas nježe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

57 Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakă š ja afukut bijat.
58 Kănd tuată familija alu je š komšiji auzăt d asta, kum Domnu afost aša d
bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

59 Kănd kupilu anapunit opt (8) zălje, atribut s fije obrezăt,* aša k komšiji
š familija avinjit s proslavjaskă aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum
tatusov s kjamă,
60 ali Elizabeta azăs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”
61 Komšiji š familija azăs: “Nimilja dăla familija ata nu s kjamă Ivan!”
62 Atunča, daja če Zaharija na putut s audă, lumja ku mănilje la tribat kum
jel vrja kupilu s s kjamă.
63 Zaharija akătat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamă Ivan”, š toc sa
mirat.
64 Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel dăturdată
ančiput s rubjaskă š s slavjaskă p Dimizov.
65 Kănd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije,
lja fost frikă d Dimizov. Ăn tuatje saturlje ăn djalurlje alu Judeje, lumja rubja
d aja če sa dogodit.
66 Činje god auzăt d jej găndja d aja š sa tribat: “Atunča če osă fije d bijatusta
kănd ufi marje?”, k Domnu sigurno osă fakă nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bătjazămă

67 Sufljetu alu Svăntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta
porukă dăla Dimizov:

68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažută alu narodu aluj š s lji izbavjaskă!
69 Š atrimjes nauvă marje Spasitelj
dăn sămănca alu argatu aluj David,
70 kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:
71 s nji spasaskă dăla dušmani alji noštri
š dăla mănă alu tuată lumja karje nji mrzaštje.
72 Jel asta afukut s pokazaskă milă alu sămănca anuastră
aša ča ispunit savezu alu svănt karje afukut ku jej,
73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastră sămănca.
74 Kašă kum aobečit, nja skos dăla dušmanj
s putjem s ji služăm frzdă frikă,
75 s trijim kum Dimizov azăs
š s fičem čije bun ăn tuatje zuvilje anuaštrje.
76 A tu, bijatu alu mjov, osă t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
Osă plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.
77 Osă ănvăc p narodu aluj s štije kum s s spasaskă
kum s lji fije oprostit grešala alor.
78 Daja če je Dimizov pljin d milă š arje osjećaj d noj,
jel trimjatje lumina dăn čerj.
Kašă suarilje karje sa drikă ăn diminjacă,
79 Dimizov osă adukă lumina alu ălja karje trijaštje ăn nuaptje š arje frikă
d muartje.
Jel osă nji pokazaskă drumu karje aduče ăn mir.”

---

* **1:59** obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sămănca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

80 Ivan akriskut š apostanit capăn ăn sufljet. Trija ăn lok undje nuje
nimika.† Kănd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskă alu naroduluj
alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ăn Betlehem
(Mt 1,18-25)

1 Ăn vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakă popisu d tuată
lumje karje trijaštje ăn cara.
2 Ăsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ăn vrijamje pănd Kvirinije
afost upravitelju p regija Sirija.
3 Toc apljikat ăn trgu undje trija sămănca aluj s s skrije ăn popis.
4 Aša š Josip, karje afost sămănca alu caru David, apljikat dăn sat Nazaret ăn
regije Galileje ăn sat Betlehem ăn regije Judeje, undje d mult sa fukut David.
5 Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ăn popis. Marija već
afost grja,
6 š pănd afost ăn Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakă.
7 Ja afukut bijat, prvi kupil, la ănvilijat š la pus ăn aljbje daja če ăn sat undje
irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Anđeli zače alu pastirilor k Isusu sa fukut

8 Ăn nuaptjaja p pějenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj păza vojilje
alor.
9 Dăturdată sa ukazăt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj
š jej mult sa spirjat!
10 Anđelu lja zăs: “Na vjec frikă! Jakă aduk vuavă Bună vorbă karje p tuată
lumja s usričaskă!
11 Astăz sa fukut vuavă Spasitelju ăn Betlehem, ăn trgu alu David. Jel je
Kristu, Domnu!
12 Aša osă štijec k je istina aja če zăk: Osă găsăc kupilu karje je ănvilijat ăn
plahtă kum zače ăn aljbje.”
13 Dăturdată alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dăn čerj karje
aslavit p Dimizov:

14 “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pămănt mir alu lumje karje ja ugodit.”

15 Š anđelurlje apljikat dăla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc:
“Ajdac ăn Betlehem s vidjem ča fost če nuavă azăs Domnu!”
16 Apripit ăn Betlehem š ănklo angăsăt p Marija š p Josip ku kupilu če sa
fukut karje azukut ăn aljbje.
17 Kănd la găsăt, alu toc arubit aja če anđelu azăs d kupil.
18 Š tuată lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zăs.
19 A Marija nimika na mujtat d asta ča uzăt š găndja d aja ăn inima alu je.
20 Pastiri sa tors la vojilje p karje păza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot
ča uzăt š avizut afost kum lja zăs anđelu.

---

† **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napušteni lok la zapadnă partje d apă Jordan. Nuje dăpartje dăla lok undje apa Jordan untră ăn Mrtvo more.

* **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ăn grčki original skrije: “Slava p visina!”

21 D opt (8) zălje maj ănklo kănd avinjit vrijamja s obrezaskă p kupilu,† ja
pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdată njego če Marija arămas grja.

Josip š Marija aduče p Isusu ăn Hram

22 Kănd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskă kum skrije ăn zakonu alu
Mojsije,✡ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ăn Hram ăn Jeruzalem. La
posvitit alu Domnuluj,
23 kum skrije ăn zakonu alu Domnuluj: "Tot bijatu karje prvi sa fukut
pripadnjaštje alu Domnuluj."✡
24 Š aprinisăt žrtvă kum mama aputja jar s fije čistă, kum zakonu alu Mojsije
ănvacă: "duavă (2) grlic ili doj (2) goluburj tănărj."✡

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

25 Trija atunča unu om ăn Jeruzalem, s kjamă Šimun, karje irja pravedan
š askulta zakonu alu Dimizov. Sufljetu alu Svăntuluj irja p jel š aštiptat p
Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit.‡
26 Sufljetu alu Svăntuluj ja zăs k nusă muarje pănă god nu vjadje p Kristu
karje Domnu atrimjes s izbavjaskă p narodu aluj.
27 P zuvă kănd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakă obredu kum je skris
ăn zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu Svăntuluj adus p Šimun s pljače ăn Hram.
28 Šimun alat p Isusu ăn mănj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

29 "Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ăn mir.
30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,
31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.
32 Jel je lumina s otkrijaskă istina ata alu tot narodu,
ăla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov."

33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu.
34 Šimun lja blagoslovit š azăs alu Marije, mama alu Isusuluj: "Jakă,
Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osă kadă š mulc osă adrikă.
Dimizov la trimjes kašă znaku s pokazaskă drumu d spasjală, karje mulc inš
osă l odbacaskă,
35 š aša osă arată rovu ăn inima alor. A kănd l odbacaštje, maču osă
probijaskă inima ata."
36 Afost ăn Hram š proročică Ana, fata alu Fanuel dăn sămănca alu Ašer. Ja
irja mult bătrnă. Afost šaptje (7) aj ăn brak
37 š atunča atrijit kašă udovica pănla optzăč š patru (84) aj. Na išăt dăn
Hram, njego ăn post š ăn molitvă aslužăt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja.
38 Baš kănd Šimunu azavršăt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskă p Dimizov š
s rubjaskă d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Jeruzalem
dăla dušmanji alor.
39 Kănd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa
tors akas ăn Nazaret ăn regije Galileje.
40 Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capăn š maj mult mudar š Dimizov
nastavja s l blagoslovjaskă.

---

† **2:21** Vjez fusnota ăn 1,59. ✡ **2:22** Lev 12,1–4 ✡ **2:23** Iš 13,1–2 ✡ **2:24** Lev 12,6–8 ‡ **2:25** aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit – Ăn grčki original skrije: "aštipta utjeha alu Izrael".

Fălkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ăn Hram

41 Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ăn Jeruzalem kănd irja prazniku Pasha.
42 Kănd Isusu avut duavăsprjače (12) d aj, jej apljikat kašă uvjek s slavjaskă prazniku.
43 Dăpă praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fălkovu Isusu arămas ăn Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja.
44 Agăndit k Isusu je ăn grupa alor. Jej aumblat una zuvă a atunča ančiput s l katje ăntră familjije š ăntră ortač alor,
45 ali nu la găsăt š aša sa tors ăn Jeruzalem š ănklo s l katje.
46 Dăpă trje (3) zălje la găsăt ăn Hram ăntră učiteljurj kum punje urjajke š lji ăntrjabă.
47 Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kăt štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.
48 Kănd jej angăsăt p Isusu na štijut če s găndjaskă. Azăs mumusa: "Bijatu alu mjov, dăče afukut tu asta nuavă? Jakă, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kătam!"
49 Isusu azăs alor: "Dăče mas kătat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv ăn kasa alu Tatimjov?"
50 Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zăkă.
51 Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov ăn sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit.
52 Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bătjazătă pripremjaštje drumu d Isusu
(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

1 Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskă. Poncije Pilat afost upravitelju ăn regije Judeje. Herod* avladit ăn regije Galileje, a fratusov Filip avladit ăn regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ăn regije Abilene.†
2 Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ ăn Jeruzalem. Ăn vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ăn pustinje.§
3 Jel apljikat ăn tuatje lokurj păngă apă Jordan s rubjaskă alu lumjej k trjebje s s bătjazătă s pokazaskă kum sa okrinit dăla grešală š Dimizov lja oprostit grešala.
4 Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

"glasu karje strigă ăn pustinje:
'Pripremic drumu d Domnu
š očistic d jel stazilje!

---

* **3:1** Herod – Konuskut š kašă Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost "tetrarsi". "Tetrarh" afost rimski naslov d vladar ăn unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popă 6.-15. aj maj ănklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dăla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popă 18.-37. aj maj ănklo d Krist. Aša službeno ăn aja vrijamje Kaifa afost marje popă, ali lumja još uvjek akimat p Ana marje popă š jel š majdăpartje avut autoritet ăntră Židovj. § **3:2** pustinje – Vjez fusnota ăn 1,80.

5 Ispunic tuată dolina
    š poravnic tot djalu š brjegu!
Ispravic drumu karje strămb
    š poravnic aja čije nuje ravno!*
6 Tuată lumja osă vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”✡

7 Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bătjază: “Voj, šarpilor! Činje va zăs
k aša d ljaznje putjec s fuđic dăla kazně karje Dimizov trimjatje?
8 Fičec binje karje arată k vas okrinit dăla grešala avuastră.† Š vu ănšălăc
akă găndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sămănca alu Abraham. Ali jo vu
zăk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskă kupi alu Abraham!
9 Dimizov uskoro osă luvjaskă ku sukurja ăn tot ljemnu karje nu dă bun
plod. Tot ljemnu karje nu dă bun plod osă fije tijat š arunkat ăn fok.”
10 Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fičem?”
11 Ivan lja zăs: “Činje arje duavă (2) kămăšj, trjebje s dja alu ălja karje narje
ničuna. A činje arje mănkarje, trjebje s podiljaskă ku ălja karje narje.”
12 Avinjit s s bătjază čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s
fičem?”
13 Ivan lja zăs: “Nu lăc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”
14 Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”
Ivan lja zăs: “Nu lăc banji dăla nimilja ku săla š p nimilja nu punjec minčunj
s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastră.”
15 Kum lumja očekuja k Kristu ăndată vinje, toc ăn inimă s ăntriba dal je Ivan
Kristu.
16 Daja Ivan alu toc azăs: “Jo p voj bătjez ku apa, ali vinje njeko maj marje
d minje, ată d marje k jo nu săn dostojan čak s ji fiuv argat§. Jel p voj osă
bătjază ku Sufljetu alu Svăntuluj* š ku foku.†
17 Jel osă fije kašă omu karje odvojaštje gruvu dăla jarbă. Gruvu osă sprim-
jaskă ăn ostavă, a jarba osă apringă ku foku karje nikad nu prestanjaštje s
argă.”
18 Ivan rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov ku multje altje opomenje.
19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dăn regije
Galileje,‡ daja če sa ănsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov,
š d multje altje rovj ča fukut Herod.

---

* **3:5** Ivan azăs alu lumjej k mora s s pokajaskă d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Ăštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ăn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskă p Isusu š poruka aluj. ✡ **3:6** Iz 40,3–5 † **3:8** Fičec binje karje arată k vas okrinit dăla grešala avuastră – Ăn grčki original skrije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajală”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Većina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d ăla razlog lumja mrza š lji smatrja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor.
§ **3:16** nu săn dostojan čak s ji fiuv argat – Ăn grčki original skrije: “nu săn dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.” * **3:16** bătjază ku Sufljetu alu Svăntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ăn apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă săla alu Sufljetu alu Svăntuluj ăn životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Sufljetu alu Svăntuluj čistjaštje životu alu ălja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ăn ăsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Ăn aja vrijamje Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ănvăcala alu Isusuluj. ‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje – Ăn grčki original skrije: “Herod, tetrarh”. Vjez fusnota ăn 3,1.

20 Ali kănd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu
vuastja aluj s puje p Ivan ăn kisuarje.

Ivan bătjază p Isusu

21 Majdată njego če p Ivan la pus ăn kisuarje, kănd Ivan bătizat p toc karje
avinjit la jel, jel bătizat š p Isusu. Atunča kănd Isusu sa rugat, čerju sa diškis,
22 š Sufljetu alu Svăntuluj sa slubuzăt p jel ăn oblik kašă golubu. Dăn čerj
sa uzăt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu
mjov!”

Sămănca alu Isusuluj

23 Kănd Isusu ančiput s rubjaskă d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe
trjezač (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu§ Josip.*
Josip afost bijatu alu Eli,
24 Eli afost bijatu alu Matat,
Matat afost bijatu alu Levi,
Levi afost bijatu alu Malki,
Malki afost bijatu alu Janaj,
Janaj afost bijatu alu Josip,
25 Josip afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Amos,
Amos afost bijatu alu Naum,
Naum afost bijatu alu Hesli,
Hesli afost bijatu alu Nagaj,
26 Nagaj afost bijatu alu Mahat,
Mahat afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Šimij,
Šimij afost bijatu alu Joseh,
Joseh afost bijatu alu Joda,
27 Joda afost bijatu alu Johanan,
Johanan afost bijatu alu Resa,
Resa afost bijatu alu Zerubabel,
Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
Šealtiel afost bijatu alu Neri,
28 Neri afost bijatu alu Malki,
Malki afost bijatu alu Adi,
Adi afost bijatu alu Kosam,
Kosam afost bijatu alu Elmadam,
Elmadam afost bijatu alu Er,
29 Er afost bijatu alu Jošua,
Jošua afost bijatu alu Eliezer,
Eliezer afost bijatu alu Jorim,
Jorim afost bijatu alu Matat,
Matat afost bijatu alu Levi,
30 Levi afost bijatu alu Šimun,

§ **3:23** bijatu alu – Ăn ăsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskă “sămănca alu”. Ăn Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuată sămănca alu njeki om, njego s arată loza dăla una važnă osobă pănla altă važnă osobă. * **3:23** Daja če Marija arămas grja pisti Sufljetu alu Svăntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašă očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Šimun afost bijatu alu Juda,
Juda afost bijatu alu Josip,
Josip afost bijatu alu Jonam,
Jonam afost bijatu alu Elijakim,
31 Elijakim afost bijatu alu Meleja,
Meleja afost bijatu alu Mena,
Mena afost bijatu alu Matata,
Matata afost bijatu alu Natan,
Natan afost bijatu alu David,
32 David afost bijatu alu Jišaj,
Jišaj afost bijatu alu Obed,
Obed afost bijatu alu Boaz,
Boaz afost bijatu alu Sala,
Sala† afost bijatu alu Nahšon,
33 Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
Aminadab afost bijatu alu Admin,
Admin afost bijatu alu Arni,
Arni‡ afost bijatu alu Hesron,
Hesron afost bijatu alu Peres,
Peres afost bijatu alu Juda,
34 Juda afost bijatu alu Jakov,
Jakov afost bijatu alu Izak,
Izak afost bijatu alu Abraham,
Abraham afost bijatu alu Terah,
Terah afost bijatu alu Nahor,
35 Nahor afost bijatu alu Serug,
Serug afost bijatu alu Reu,
Reu afost bijatu alu Peleg,
Peleg afost bijatu alu Eber,
Eber afost bijatu alu Sala,
36 Sala afost bijatu alu Kenan,
Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
Arpakšad afost bijatu alu Šem,
Šem afost bijatu alu Noa,
Noa afost bijatu alu Lamek,
37 Lamek afost bijatu alu Metušalah,
Metušalah afost bijatu alu Henok,
Henok afost bijatu alu Jered,
Jered afost bijatu alu Mahalalel,
Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
38 Kenan afost bijatu alu Enoš,
Enoš afost bijatu alu Šet,
Šet afost bijatu alu Adam,
Adam afost bijatu alu Dimizov.§

† **3:32** Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. ‡ **3:33** Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”. § **3:38** bijatu alu Dimizov – Aja značaštje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuată lumja arje sămăncă ăn Dimizov (vjez Ap 17,28–29).

4

Nikuratu iskušaštje p Isusu
(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

1 Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svăntuluj, apljikat dăla apa Jordan š Sufljetu la
dus ăn lok undje nuje nimika
2 š d patruzăč (40) d zălje š la iskušăt nikuratu. D zăljiljalja na mănkat nimik,
š kănd atrikut patruzăč (40) d zălje, afost flămănd.
3 A nikuratu ja zăs: "Akă ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s
postanjaskă mălaj."
4 Isusu ja odgovorit: "Skris je ăn Svăntă pismă: 'Nu trijaštje omu samo d
mălaj.' "✡
5 Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazăt dăturdată tuată cara alu
pămăntuluj
6 š nikuratu zače: "Cije osă zdauv asta tuată vlast š slava aluj. Mije je dat š
jo dav alu činje vrjauv.
7 Akă t poklonještj la minje, tot je alu tov."
8 Isusu ja odgovorit: "Skris je ăn Svăntă pismă: 'Klanjaštje la Domnu,
Dimizov alu tov, š aluj jedino služaštje!' "✡
9 Nikuratu la dus ăn trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zače aluj: "Akă
ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ăn zos!
10 Daja če skris je ăn Svăntă pismă:
'Jel osă zapovidjaskă alu anđeli aluj d tinje s t păzaskă',
11 š: 'p mănj s t adukă undje ku pičoru
s nu t tu luvješt d buluvan.' "✡
12 Isusu ja zăs: "Skris je ăn Svăntă pismă:
'Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!' "✡
13 Kănd iscrpit tuată kušnja, nikuratu sa udaljit dăla jel pănla nuavă prilikă
s l iskušaskă.

Isusu ănčapje s služaskă alu Dimizov
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

14 Isusu, pljin d snagă alu Sufljetuluj, sa tors ăn regija Galileja š vorba d jel
sa proširit ăn tuatje lokurj ăn Galileja.
15 Isusu ănvăca ăn lokurj undje židovi s strănđa š s ruga (karje s kjamă
sinagoga) š toc l hvalja.

Lumja ăn Nazaret odbacaštje p Isusu
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

16 Š atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje akriskut. Š kašă uvjek
sămbătă untră ăn sinagogă š sa drikă s čitjaskă d Svănta pismă pănglă toc.
17 Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š
angăsăt lok undje stă skris:

18 Sufljetu alu Domnuluj je p minje.
Madat snagă š autoritet
s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.
Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic
s puatje s pljače slobodni,
s tork vidu alu vorbilor,

✡ **4:4** ZakPon 8,3 ✡ **4:8** ZakPon 6,13 ✡ **4:11** Ps 91,11–12 ✡ **4:12** ZakPon 6,16

s oslobodjesk p lumja dăla ălja karje lji mučaštje,
19 š s rubjesk k ăsta an ăn karje Domnu arată aluj binilje.✡

20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj š šadje s rubjaskă.
Tuată lumja ăn sinagogă sujăta ăn jel š jedva štipta s zăkă nješto.
21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zăk: “Astăz sa ispunit aštja vorbje d Svănta
pismă karje akuma amčitit.”
22 Š kănd Isusu azavršăt ku vorba, toc karje irja ăn sinagogă rubja d jel š
s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ăsta
bijatu alu Josip?”
23 A Isusu lji zače: “Sigurno osă mi začec asta poslovică: ‘Doktorulje,
likujaštje săngur p tinje!’ š: ‘Făj š aiča ăn trg undje ajkriskut aja čam auzăt
če sa dogodit ăn trg Kafarnaum.’ ”
24 Š nastavit: “Asta poslovică je istinita: ‘Nimilja nu prihvatjaštje p proroku
ăn lok undje jel akriskut’.
25 Kum š štijec afost multje udovic ăn Izrael kănd proroku Ilija afost viuv.
Atunča p trje (3) aj š šasă (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot
pămăntu.
26 Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovică ăn Izrael. Njego jel la
trimjes s ažutje alu udovicăj karje na fost Židovkă ăn trg Sarfata majuprapje
d trg Sidon.✡*
27 Š isto aša kănd afost proroku Elizej viuv, ăn Izrael afost multje lumje
karje avja gubă, zarazna buală p pjalje.† Ali ničunu dăla jej nu sa likujit osim
Naaman d Sirija.”✡
28 Kănd auzăt, toc ăn sinagogă sa nikăžăt.
29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d litică p karje sagradit alor
trgu s l runče ăn zos.
30 Ali jel atrikut ăntră jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dăn om p sufljetu alu rov (Mk 1,21-28)

31 Isusu sa slubăzăt zos ăn Kafarnaum, karje je još unu trg ăn regija Galileja,
undje ănvacă sămbătă ăn sinagogă.
32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku văncală aluj daja če rubja
kašă ăla karje arje vlast.
33 Afost ăn sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ăn tot glasu:
34 “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dăn Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p
sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svăntu karje Dimizov atrimjes!”
35 Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dăn jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la
dubărăt pănglă toc š aišăt d jel š nu ja naudit nimika.

✡ **4:19** Iz 61,1–2 ✡ **4:26** 1 Car 17,8–16 * **4:26** Atunča Ilija apljikat ăn altu pămănt alu komšiulor. P pămăntula atrijit una uduvică š bijatu alu je, š skoro arămas frzdă mănkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če găvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuată vrijamja atrajit fuamja, jej avut mănkarje. Ilija ănklo arămas maj mult aj. † **4:27** gubă, zarazna buală p pjalje – Asta frază prevodjaštje grčka vorbă karje s koristja d označală njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cănut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja buală š kum nu vinja ăn kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45–46). ✡ **4:27** 2 Car 5,1–14

36 Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskă unji ku alc: “D karje aštja vorbje!
Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašă!”
37 Š toc ăn regijaja auzăt če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multă lumja
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

38 Isusu aišăt d sinagogă š apljikat ăn kasă alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj
amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje.
39 Isusu astat pănglă ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku alăsato. Š
odma sa skulat š lja dus s mălănčje.
40 Kănd akăzut nuaptja,‡ toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu
p tot ăla apus mănilje s lji likujaštje d tuatje bualje.
41 Isusu putirja sufljeti alji rovj dăn multje lumje, š sufljeti alji rovj striga
kănd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu
rubjaskă daja če jej aštijut k je jel Kristu p ăla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakă ăn altje trgurj
(Mk 1,35-39)

42 Kănd asvanit zuva, Isusu aišăt d trgula š apljikat ăn pustinje. Š multă
lumje l kată. Kănd la găsăt, jej l ruagă s rămăje ku jej.
43 A jel lji zăče: “Trjebje s măduk š ăn alturj trgurj s rubjesk Bună vorbă d
cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.”
44 Š Isusu rubja Bună vorbă ăn sinagogje ăn pămănt alu Židovilor.§

5

Isusu kjamă p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskă
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

1 Una zuvă, kănd Isusu astat pănglă apă Galileja,* multă lumje s strănđa
pănglă jel s audje vorba alu Dimizov.
2 Majdată d asta, njeki ribarji već aišăt dăn čamacurj š ančiput s čistjaskă
mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obală
3 š auntrat ăn unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucără
s l pinđje dăla obală. Atunča šadje, š ănvăca p narodu d čamac.
4 Kănd aprestanit s rubjaskă, zăče alu Šimun: “Pinđje čamacu maj dăpartje
undje maj adănkă apa, š arunkăc mrežilje d pukat.”
5 Šimunu zăče alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuată nuaptja njam potrudit š
nimika nam pukat. Ali kum tu aša zăč, osă arunk mreža.”
6 Kănd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atăta d mrežilje
ančiput s s rupă.
7 Ribarji afukut ku măna alu ortači alor ăn altu čamac s vije s ažută. Jej avinjit
š atăta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskă.

---

‡ **4:40** Kănd akăzut nuaptja – Ăn grčki original skrije: “kănd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvă ančiput kănd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjază s l lukrjază sămbătă, štipta pănd sămbăta nu završaštje, a atunča ančiput s adukă p lumja bulnavă la Isusu. § **4:44** ăn pămănt alu Židovilor – Ăn grčki original skrije: “ăn Judeja.” Međutim, š akă Luka asta vorbă koristjaštje d označală regija alu rimulor Judeja, njekad (kašă kum je aiča š ăn 23,5) jel koristjaštje d označală d tuată domovina alu Židovilor. * **5:1** pănglă apă Galileja – Ăn grčki original: “pănglă apă Genezaret”. Isto če š apa Galileja.

8 Kănd Šimun Petar aja avizut, akăzut la intja alu Isusuluj š zăče: “Fuđ dăla
minje, Domnulje, daja če nu sănt om bun!”
9 Š jel š toc karje afost ku jel ăn čamac sa mirat kăt mult pjaštje apukat.
10 Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.
Isusu atunča zăče alu Šimun: “Navja frikă. Dakuma osă puč p lumja†.”
11 Kănd jej askos čamacurj p obală, jej alăsat tot š apljikat dăpă Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje buală p pjalje
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

12 Una zuvă Isusu avinjit ăn unu trg undje afost unu om pljin d bualje p
pjalje. Kănd jel avizut p Isusu, akăzut la intja alu Isusuluj ku fălči kătri pămănt
š sa rugat d jel: “Domnulje, akă vrjaj, poc s m likuješt.”
13 Isusu tinđje măna, la dotaknit š zăče: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa
povlačit.
14 Isusu ja naredit: “Nu zăča alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š
pokazaštitje alu popăj kum aputja s t pregledjaskă. Prinisaštje žrtvă d čistjala
ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadă k ješt likujit.”✡
15 Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje
š s likujaskă d buala alor.
16 A maj mult vorj jel s povlača ăn pustinje š s ruagă.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje
(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

17 Kănd una zuvă Isusu ănvaca p narodu, ănklo šidja š farizeji š učitelji alu
zakonu alu Mojsije karje avinjit dăn tot satu ăn regija Galileja š regija Judeja
š d trg Jeruzalem. A săla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskă p lumja.
18 Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje,
pa pokuša s l adukă š s položaskă păglu Isusu.
19 Păntruv narod jej na putut s l adukă ăn kasă undje Isusu ănvăca. La dus p
stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt ‡ ăn mižlok d sobă pravo
la intja alu Isusuluj.
20 D aja Isusu ashvatit k krjadje ăn jel, azăs: “Ortakulje, sa oprostit grešala
ata.”
21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agăndit: “Činje ăsta karje
găndjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskă
grešala?”
22 Ali Isusu aštijut če găndjaštje š lji zăče: “Dăče aša găndic?
23 Dali nuje majušurje s zăkă: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zăkă: ‘Skual š
umblă’?
24 Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pămănt s oprostjesk
grešala.” Atunča zăče alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zăk: ‘Skual,
ja nosilă š fuđ akasă!’ ”
25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas,
slavja p Dimizov p drum.

---

† **5:10** Dakuma osă puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov.

✡ **5:14** Lev 14,1–32 ‡ **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt – Ăn grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubăzăt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glină (crjep)”. Ăn zuviljalja ăn pămăntula, fiča krovu d năroj š d paje karje s punja p krăč š p građe. Njekad koristja pločic d glină (crjep). Krovj irja ravni, a kăši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskă p Dimizov. Afost pljin d
frikă š rubja: “Astăz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

Isusu kjamă p porezniku
(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)

27 Isusu dăpă aja aišăt š avizut p cariniku Levi§ kum šadje la carină, š ja zăs:
“Vină dăpă minje.”
28 Š Levi sa skulat, alăsat tot, š apljikat dăpă jel.
29 Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ăn kasa aluj. A ku jej
amănkat mulc lumje š ăntră jej irja mulc carinikurj.
30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d
grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dăče mănkăc
š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”
31 A Isusu lja zăs: “Alu lumjej zdravănă nu trjebje doktorjamja, već alu
lumjej karje bulnavă trjebje doktorjamja.
32 Nam vinjit s kjem p lumja karje găndjaštje k je pravedna, njego amvinjit
s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskă la Dimizov.”

Isusu ănvacă k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bătărn
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

33 Njeka lumje ja zăs: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagă,
aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mălănkă š bja.”
34 Lja antribat Isusu: “Dali kutizăc svatovi alu mladoženjej s natiric s
postjaskă pănd mladoženja ku jej?*
35 Ali osă vinje vrijamja kănd osă lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskă.”
36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbă: “Numilja nu rupje
pjatika dăla cuală nuavă s puată s krpjaskă p cuală bătrnă. Akă aja fače, osă
rupă cuala nuavă, a pjatika dăla nuavă cuală nu pristajaštje alu cuală bătrnă.
37 Š numilja nu tuarnă vinu alu nov‡ ăn bătrnă tăšnj d pjalje.§ Akă aja fače,
vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* š osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă.
38 Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ăn nuavje tăšnj.
39 Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla nov daja če zăče: ‘Bătărn
je maj bun.’ ”†

6

Isusu zăče k arje autoritet p sămbăta, svăntă zuvă alu židovilor
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

1 Una sămbătă Isusu trička pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, š
la trljit ku mănilje š la mănkat.

---

§ **5:27** Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). * **5:34** Postu je znaku d tugă. Svatovi nikad nu postjaštje pănd s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi. ‡ **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * **5:37** vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abătrnă piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskă kašă tašna anuavă. † **5:39** Asta metaforă s razlikujaštje dăla tradicija alu vođilor karje kašă vinu alu bătărnă š nov načinu d život karje je Isusu ănvăca karje je kašă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ănvăca, š akă aja če jel ănvăca ispunja tot čije alor (židovsko) Svăntă pismă zapovidjaštje.

2 A njeki farizeji azăs: “Dăče prekršăc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec
gruvu ăn sămbătă?”*
3 Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas čitit ăn Svăntă pismă ča fukut David,
argatu alu Dimizov, kănd aflămăzăt jel š ălja karje afost ku jel?
4 Dali na auntrat ăn šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amănkat dă mălaju
karje posvitit š adat alu ălja karje afost ku jel? Dali nu zăče zakonu alu nostru
k mălajusta nu kutjază s mălănčje nimilja činje nuje popă?”†‡
5 Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sămbătă!”

Isusu likujaštje p omu ăn sămbătă
(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

6 Alta sămbătă Isusu auntrat ăn sinagogă s ănvacă. Afost ănklo om karje na
putut s koristjaskă măna dirjaptă.§
7 Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k
aprekršăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadă dal vrja ăn sămbătă
s likujaskă.*
8 A Isusu aštijut găndjala alor pa zăče alu om karje arje mănă karje nu puatje
s koristjaskă: “Skual š stăj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ănklo.
9 Atunča Isusu zăče: “S vu ăntrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakă
ăn sămbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili s l uništjaskă?”
10 Sa ujtat p toc ăn sinagogă š atunča zăče alu omuluj: “Ătiđje măna!” Jel
afukut aša š măna sa likujit.
11 Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikăžăt, š ančiput s
dogovorjaskă če s fakă păntruv Isusu.

Isusu kuljađje p duavăsprjače (12) d apostolurj
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

12 Ăn zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruađje š provodit nuaptja ku ruguala
la Dimizov.
13 Kănd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š ăntră jej akuljes
duavăsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.
14 Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,
Andrija, fratilje alu Petar,
Jakov,
Ivan,
Filip,
Bartolomej,
15 Matej,
Toma,

---

* **6:2** Zakonu alu Mojsije zăče nu kutjez s lukrjez ăn sămbătă (vjez “sămbăta” ăn rječnik). Farizeji irja strogi ăn načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatrja k ăla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ăn 1 Sam 21,1–7. ‡ **6:4** Mălaju karje je posvetit afost duavăsprjače (12) d mălajurj karje s nalazja ăn lok svănt ăn Šator. Popilje ănklo punje ăn tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. Ăn tuată zuvă sămbătă lji prominja duavăsprjače (12) mălajurj karje akopt ăn zuvasta. Samo popilje aputut s mălănče mălajur alji bătrnje (Lev 24,5–9). § **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča š ăn 8. stih, ăn grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost oštetită aša k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ăn pulm, aša s izgledjaskă mikă š naboritе. * **6:7** Mulc učitelj dăla zakon alu Mojsije azăs akă alu njeko tinđ njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azăs k nuje uredu s ătinđe pomoću ăn sămbătă. Anvăcat k alu omuluj puatje s tingă pomoću ăn sămbătă samo ăn marje ozbiljna situacije kašă kum je porodu š kănd životu alu omuluj arfi ăn opasnost.

Jakov, kupilu alu Alfej,
Šimun karje avut nadimaku Domoljub,
16 Juda, kupilu alu Jakov,
š Juda Iškariot, karje maj ănklo izdajit p Isusu.

Isusu ănvacă š likujaštje
(Mt 4,23-25; 5,1-12)

17 Isusu sa dat ăn zos dăpă djal ku apostoli š astat p ravnică. Ănklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pămăntu alu Židovilor,† š d regija pănglă apă undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever.
18 Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskă tuată buala. S likuja š älja karje lja mučit sufljeti alji rovj.
19 Tuată lumje la akătat s l dotaknjaskă daja činje l dotaknja snaga ajiša dăn jel š lji likuja.
20 Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zače:

"Nurukošj ištjec voj karje ištjec sărač
k voj ištjec uključic ăn cara alu Dimizov!
21 Nurukošj ištjec voj karje ištjec flămănž
k voj osă fic narinic!
Nurukošj ištjec voj karje akuma plănđec
k voj osă vu radujic!
22 Nurukošj ištjec voj kănd lumja vu mrzaštje
š kănd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zače k ištjec rovj
daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!
23 Raduicăvă voj ăn zuvaja š săric d radost
k istina je nagrada avuastră marje je p čerj,
k jej karje vu maltetirjaštje sămănca je alu älja karje d mult maltetirja p prorokurlje!"

24 "Ali grjev vuavă, lumja karje bugată,
k već asprimit utjšala avuastră!
25 Grjev vuavă karje ištjec narinic,
k osă fic flămănž!
Grjev vuavă karje akuma vu radujic,
k osă tugujic š s plănđec!
26 Grjev vuavă kănd p voj tuată lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sămănca je alu älja karje uhvalja d mult d prorokurlje alji mičinoš."

Isusu ănvacă s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39-42)

27 "A jo vu zăk, vuavă karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje.
28 Kătăc dăla Dimizov s fakă binje alu älja karje vu blastămă. Rugăcăvă d älja karje p voj maltetirjaštje.

---

† **6:17** pămăntu alu Židovilor – Ăn grčki original skrije: "Judeja". Aja puatje posebno s odnosaskă p rimska regija ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje općenito p tot pămăntu ăn karje atrijit Židovi.

29 Alu ăla karje t luvjaštje p una falkă tinđje š altă, š alu ăla karje c ja ancuku
dopustjaštje s c ja š kămaša.
30 Ali dăj alu tot ăla karje dăla tinje kată, a dăla ăla karje dăla tinje fură nu
kăta s ăntuarkă.
31 Fičec alu lumjej isto če vrjec jej vuavă s fakă.

32 Akă vrjec samo p ălja karje p voj vrja, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje
rovj vrja p ălja karje vrja p jej.
33 Isto aša akă fičec binje samo alu ălja karje fače vuavă binje, nu zaslužăc
nagradă. Š lumja karje rovj fače isto aja.
34 Akă pozajmic samo alu ălja karje puatje s vu ăntuarkă ăndrăt, nu zaslužăc
nagradă. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s ăntuarkă
ăndrăt.
35 Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu ălja
karje nu puatje s vu ăntuarkă ăndrăt. Akă aja fičec, osă primic marje nagradă
š osă fic kašă Maj marje Dimizov karje bun kătri lumje karje nu zahvaljaštje
š karje je rovj.
36 Fic bunj kătri tuată lumje kum Tata alu vostru ăn čerj jaštje bun kătri tuată
lumje.”

Isusu ănvacă s nu sudjaskă
(Mt 7,1-5)

37 “Nu sudic š nusă fic sudic. Nu optužăc š nusă fic optužăc. Oprostic š osă
vu fije oprostit.
38 Dăc š Dimizov osă vu dja. Jel osă vu tuarnă marje količină ăn puală,
ka omu bun karje punjaštje găvanu aluj d gruv aša če nabijaštje š potresaštje
gruvu pănd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskă još maj mult pănd
gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osă mirjaskă š
vuavă.”
39 Isusu azăs alor š još una vorbă: “Dali puatje vorbu s adukă p vorbu? Nu
puatje, k amiždoj osă kadă ăn rupă.
40 Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la
ănvăcat tot če štije, osă fije kašă učitelju aluj.
41 Dăče tujc la aškja ăn vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ăn vojk alu tov?
42 Dăče zăč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dăn vojku alu tov’, a săngur ăn
vojk nu vjez ljemnu? Ku duavă licje! Skuatje majdată ljemnu dăn vojku alu
tov pa atunča osă vjez kum s skoc aškja dăn vojku alu altuluj.”

Isusu ănvacă d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17-20; 12,34-35)

43 “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskă plodu karje nuje bun, nič ljemnu
karje nuje bun nu puatje s rudjaskă plodu alu bun.
44 Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dăn mărčinj nu sa dună smokva nit
strugurlje.
45 Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bună, a omu rov
rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavă. Aja če omu rubjaštje arată d
karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja če Isusu zače
(Mt 7,24-27)

46 “Če mikimăc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja če zăk?
47 Ăla karje vinje la minje š auzăt vorbilje alji mjalje š fače aja če zăk

48 je kašă omu karje fače kasa š surpa adănkă rupă š postavit temelju p
buluvan. A kănd avinja poplava, š kănd apa navalit p kasă, nu puatje s miškă
daja če binje făkută.
49 Ali ăla karje auzăt vorbilje alji mjalje š nu fače aja če zăk je kašă omu
karje fače kasa p pămănt frzdă temelj. Kănd apa navalit p kasă majdată sa
duburăt š irja skroz uništită."

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

1 Dăpă aja če tot azăs alu naroduluj, Isusu apljikat ăn trg Kafarnaum.
2 Ănklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel
milă. Ăla argat afost bulnav p muartje.
3 Kănd kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja
Židovurj ăn trgula s l ruađje s vije š s likujaskă p argatu aluj.
4 Kănd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: "Zaslužăt s ji fač aja
5 daja če vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj nam putja s sagradim
sinagoga anuastră."
6 Isusu apljikat ku jej. Š kănd avinjit la upruapje la kasă, atrimjes kapetanu
p ortači la Isusu. Jej azăs: "Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu
sănt vrjedan s uncăr ăn kasa amja.
7 Nu sănt vrjedan s viuv pănla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s
likujaskă argatu alu mjov.
8 Asta štiuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu
minje. Š zăk alu unu: 'Fuđ!' š jel pljakă. Š alu altuluj zăk: 'Vină aiča!' š jel
vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: 'Făj aja!' š jel fače."
9 Kănd auzăt aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la mulc lumje karje apljikat
dăpă jel š zače: "Istina je, ăn Izrael na găsăt p unu Židov karje krjadje kašă
ăsta karje nuje Židov karje aša krjadje."
10 Kănd sa tors akas ălja p karje kapetanu atrimjes, angăsăt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj

11 Dăpă aja Isusu apljikat ăn trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj
š mulc lumje.
12 Kănd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče
p mort fălkov dăn trg pănla gruapă s l ăngruapă. Fălkovu karje amurit afost
jedinac la mamă, karje afost udovică, š mulc lumje dăn trg irja ku ja.
13 Kănd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zăs alu je: "Nu plănđa!"
14 Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azăs:
"Fălkovulje, c zăk, skual!"
15 Š fălkovu sa drikat š arubit, a Isusu azăs alu mumusăj: "Jakăc kupilu alu
tov".
16 Toc sa mirat la săla alu Dimizovuluj. L slavja š zača: "Marje proroku
trijaštje ăntră noj! Dimizov avinjit s ažută alu narodu aluj!"
17 Š toc ăntră Židovj* š ăn altje lokurj auzăt aja če Isusu afukut.

---

* **7:17** toc ăntră Židovj – Ăn grčki original skrije: "Judeja". Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje p općenito p tot pămăntu ăn karje atrijit Židovi.

Ivan karje Bătjază trimjatje p učenikurlje aluj s ăntrijabă jaštje Isusu Mesija (Mt 11,2-11)

18 Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat
p doj (2) učenikurj aluj
19 š lja trimjes la Domnu Isusu s l ăntrjabje: “Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit
k osă vije† ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?”
20 Kănd jej avinjit la Isusu, azăs lumjaja: “Ivan karje bătjază atrimjes p noj
la tinje s t ăntribăm: ‘Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije ili dal trjebje
s štiptăm p altu s vije?’ ”
21 Pănd jej afost ănklo, Isusu alikujit p mulc d buală, d patjală š d sufljeti alji
rovj. Š alikujit p multă lumje karje vorbj s puatje s vjadă.
22 Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzăt: vorbi
vjadje, lumja karje nu puatje s umblă akuma umblă, lumja karje avut buală p
pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcă s skuală, š alu săračilor s rubjaštje
Bună vorbă d Dimizov.
23 Blagoslovit ăla karje nu kadje ăn vjeră dăn minje.”
24 Kănd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskă alu multă
lumje d Ivan. Jel azăs: “Aspljikat ăn lok undje nuje nimika. D karje om
aspljikat ănklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašă trstika karje
văntu uljigăna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec.
25 Ili aspljikat s vidjec p omu karje măndru ănbrăkat? Nu! K lumja karje
aduče măndrje cualje š trijaštje ăn bugacije s nalazaštje ăn palače alu caruluj.
26 Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok.
27 Ivan je ăla d karje je skris ăn Svăntă pismă:

‘Jakă, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskă drum d tinje.’✡

28 Punjec binje urjajke: d tuată lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje
d Ivan. A ipak, ăn cara alu Dimizov, ăla karje je maj mik je maj marje d jel.”§

Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel (Mt 11,12-19)

29 Tuată lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat
poruka alu Ivan š p jej jel lja bătizat. Atunča, kănd jej auzăt če Isusu azăs, sa
složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă.*
30 Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu
Dimizov d jej daja ča odbit s lji bătjază Ivan.
31 Isusu azăs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja ăn asta vrijamje?† P činje
samănă?

---

† **7:19** karje Dimizov aobečit k osă vije – Ăn grčki original skrije: “ăla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. ‡ **7:22** buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27. ✡ **7:27** Mal 3,1 § **7:28** maj marje d jel – Isusu nu zače k je Ivan nuje marje prorok. Zače k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carăj alu Dimizovuluj, kašă ăštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ăn stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pămăntusta smatrjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ăn cara alu Dimizov, Dimizov lji smatrjaštje k je važni. * **7:29** sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă – Ăn grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D ăsta kontekst, aja značaštje k sa slažăt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja ăn asta vrijamje – Ăn grčki original skrije: “lumja d ăsta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p ălja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor.

32 Jej je kašă kupi karje šadje la tržnică š unu p alt s strigă:

‘Noj amkăntat vuavă vjasăl kăntič
š voj na žukat!
Noj amkăntat vuavă tužne kăntič
a voj na plăns!’‡

33 K, avinjit Ivan karje bătjază na mănkat mălaj nič vin na but,§ a zăčec: ‘Ăn jel
je sufljetu alu rov!’
34 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amănkat š ambut, a zăčec: ‘Jakă, omu
karje vrja mult s mălănče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku
grešnikurlje!’
35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrim-
jes š p minje š p Ivan.”*

Isusu ănvacă k ăla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surută
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

36 Unu farizej akimat p Isusu s mălănče ku jel. Jel auntrat ăn kasă alu farizej
š alat loku la astal s mălănče.†
37 Afost njeka mujarje, kunuskută ăn trgula p grešala alu je. Ja adoznajit
k Isusu mălănkă la farizej ăn kasă. Š jakă, mujarja adus skumpă ulje karje
miruasă ăn măndru bukal.
38 Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă š lakrmilje kădja p pičuarje.
Ku păru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpă ulje karje miruasă.
39 Kănd avizut farizej karje akimat p Isusu, agăndit: “Kănd ăsta om zaista
arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnică.”
40 P aja Isusu ja zăs: “Šimune, am s c zăk nješto.”
A jel azăs: “Učiteljulje, zi!”
41 A Isusu azăs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit
činč sutje (500) kovanic d arđint,‡ a altu om činzăč (50).
42 A kum jej na vut dundje s ăntuarkă, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča
karje d jej doj (2) maj mult osă l vrja?”
43 Šimun azăs: “Găndjesk alu ăla karje maj mult oprostit datorija.”
Azăs Isusu: “Binje azăs.”
44 Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zăče alu Šimun: “Vjez p asta mujarje?
Jo auntrat ăn kasă ata, ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarilje, a ja aplăns š
lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku păru mi lja frikat.
45 Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kănd jo amuntrat na prestanit s m
surutje pičuarilje.

---

‡ **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu židovilor ku kupi karje je nikăžăc p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašă aša kupi, vođilje alu židovilor uznemiric dăn Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. § **7:33** na mănkat mălaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija ăn lok undje nuje nimika, mănka skakavacurj š med š s ănbrka ăn cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ăn grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ăn ăsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kănd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † **7:36** alat loku la astal s mălănče – Afost običaju la posebna gozbă kašă asta mănkarje k omurj mălănkă păndzače udobno pănglă astal. ‡ **7:41** kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašă una dnevnica d obični radnik.

46 Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă auns
pičuarilje.§
47 Dăče găndješt k ja apokazăt atăta d marje ljubav? C zăk istină: aja je
daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Ăla karje găndjaštje k
trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, ăla vrja ucără."
48 Atunča alu mujarje azăs: "Zaista, grešala ata cam oprostit."
49 Ălja karje afost ănklo ančiput ăntri jej s rubjaskă: "Činje je ăsta š grešala s
oprostjaskă?"
50 A jel zače alu mujarje: "Daja čaj krizut, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir
păn plječ!"

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

1 Majdată d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskă Bună vorbă d cara
alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače (12) apostolurj
2 š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla sufljeti alji rovj š dăla buală. Alja
mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dăn karje Isusu aputirit šaptje
(7) sufljeti alji rovj,
3 Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ăn palače alu
Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š
alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbă d om karje sijaštje sămănca
(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

4 Kănd pănglă Isusu sa străns mulc lumje dăn tot trgu, atunča Isusu lji rubja
asta vorbă:
5 "Una zuvă aišăt omu s posijaskă sămănca ăn polje. Kănd aposijit, njeka
sămănca akăzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amănkat.
6 Njeka sămănca akăzut p pămănt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa
uskat daja če narje apă.
7 Njeka sămănca akăzut ăntră mărčinj š mărčinjilje akriskut una ku jej š ja sa
ugušăt.
8 A njeka sămănca akăzut p bun pămănt š krjaštje š rudjaštje d usută (100)
d vorj." Isusu azăs aja, š astrigat: "Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje
urjajke š s razumjaskă!"

Isusu ănvacă kum alta lumje s ponašaštje kănd audje vorba alu Dimizov
(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

9 Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbă.
10 Isusu azăs: "Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali
koristjesk aša vorbje kănd jo ănvăc p alcă s ispunjaskă Svănta pismă:

'S ujtă
a nu prepoznajaštje,
š s audă,
a nu razumjaštje'.✡

---

§ **7:46** Gostjamja ăn kasă obično s nudja apa kum aputja s spală pičuarilje, k većina lumje ili pljika
dăskulcj ili duča sandalje š ăn kasă vinja ku pičuarilje pljinje d prašănă. Gostjamja isto s dočekujaštje ku
poljubacu ăn falkă, a alu lumje posebne s unđa kapu ku mirosu alu dulčje ku ulja d maslină. * **8:3**
Herod – Vjez 3,1 ku fusnota ănklo. ✡ **8:10** Iz 6,9

11 Jakă če značaštje asta vorbă: sămănca je vorba alu Dimizov.
12 A sămănca karje akăzut p drum prestavjaštje p ălja karje audje, ali vinje
nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s
spasaskă.
13 A sămănca karje akăzut p buluvan prestavjaštje p ălja karje audje, ku
radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ălja njeka vrijamje
krjadje, a kănd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje.
14 A sămănca karje akăzut ăn mărčinj prestavjaštje p ăštja karje punje urjajke
la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje,
bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt.
15 A sămănca karje akăzut p bun pămănt prestavjaštje p lumja karje ku bună
š ku poštena inimă păzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakă maj
dăpartje kănd je grjev, daja jej aduče bun plod."
16 "Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat,
njego s upuje p postolje aša toc ălja karje untră s puată s vjadă binje.
17 K tot čije ăviljit osă fije dăzvăljit š tot čije skuns osă s štije š osă vije p lumină.
18 Daja punjec binje urjajke k ăla karje păzaštje vorba amja osă razumjaskă
mult, a p ălja karje nu păzaštje vorba amja osă s ja š aja če găndjaštje k
razumjaštje."

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj (Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

19 Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l vjadă, ali na putut s vije la jel
k afost mulc lumje.
20 Ajavit alu Isusuluj: "Mumuta š fracă alji tej stă afar š vrja s t vjadă."
21 Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumjej: "Ălja karje punje urjajke š askultă
vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac."

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja (Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

22 Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj: "Tričem p alta partje la apă."
Jej auntrat ăn čamac š aotplovit.
23 Păn d plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje văn t. Văntu
ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa
găsăt ăn rov.
24 Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: "Gospodarulje, Gospodarulje,
tonim!"
A Isusu sa skulat, azapovidit alu văntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej
sa smirit š afost tišina.
25 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "Dăče nas krizut ăn minje?"
A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu alc: "Činje ăsta s zapovid-
jaskă čak š alu văntuluj š alu apăj, š punje urjajke la jel?"

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dăn om (Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

26 Avinjit ăn regija Gerasa,† karje je p alta partje d apă d regija Galileja.
27 Čim Isusu aišăt d čamac p obală, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dăn
trg karje avut sufljeti alji rovj ăn jel. Već d mult kum nu sa brkat nič atrijit ăn
kasă njego irja la mărmănc.

† **8:26** regija Gerasa – Lumja karje atrijit ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj.

28-29 Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cănja š akă lumja la ljigat p lanacurj š
okove š l păza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok undje
nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti
alji rovj s jašă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: "Če vrjaj dăla
minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučja!"
30 Isusu la tribat: "Kum t kjem?" Jel zače: "Mulc‡", k afost ăn jel mulc sufljeti
alji rovj.
31 Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruađje d Isusu s nu naridjaskă s pljače
ăn jamă frzdă kraj undje osă fije kaznic.
32 A ănklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat d Isusu s
dopustjaskă s untră ăn porč š Isusu adopustit.
33 Atunča sufljeti alji rovj aišăt d om š auntrat ăn porč. Toc porči adat fuga
ăn zos dăpă djal ăn apă š sa nikat.
34 Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afođit š arazglasăt p trg š p
saturj.
35 A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kănd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dăn
karje aišăt sufljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu,
ănbrkat š bun ăn kap. Š lumja sa spirjat.
36 Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ăn
karje afost sufljeti alji rovj.
37 Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat p Isusu s pljače
dăla jej. Isusu auntrat ăn čamac s pljače pisti apă ăndrăt.
38 Majdată njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ăn čamac, omu d karje
sufljeti alji rovj aišăt sa rugat mult d Isusu s puată s rămăje ku jel. Ali Isusu ja
zăs:
39 "Ăntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje." Atunča jel apljikat
š razglasăt p tot trgu če ja fukut Isusu.

Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc (Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)

40 Multă lumje aštipta p Isusu s s ăntuarkă dăpă alta partje d apă. Kănd Isusu
ažuns, toc ku radostu la štiptat.
41 D dăturdată avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje
s sastaja ăn sinagogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ăn kasa
aluj.
42 Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj karje irja p muartje.
Păind Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pinđja dăpă pistot.
43 Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj krvarja, š potrošăt tot
ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă.
44 Avinjit d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit
s krvarjaskă.
45 Antribat Isusu: "Činje apus măna p minje?"
Š păind toc azăs: "Nu jo", Petar azăs: "Gospodarulje, multă lumje t pinđje š t
strănđe!"
46 A Isusu azăs: "Njeko namjerno apus măna p minje. Amositit k săla aišăt
d minje."

‡ **8:30** Mulc – Ăn grčki original skrije: "Legija". Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupină dăn 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označală d marje skupină sufljeti alji rovj.

47 Kănd mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus măna p Isusu,
atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs
dăče apus măna p Isusu š kum odma sa likujit.
48 A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov
mir pănd plječ!”
49 Kănd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jair§ ku
poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”
50 Auzăt Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje š ja osă fije binje!”
51 Kănd Isusu avinjit ăn kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu
Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrje ku jel.
52 Š toc karje već irja ăn kasă plănđja š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu
plănđec! Nuje muartă, njego s kulkă!”
53 Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă.
54 Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje, skual!”
55 Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče.
56 Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja če sa
dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

1 Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat săla š autoritet
s putirjaskă p sufljeti alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi.
2 Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p
bulnavi.
3 Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tašna, nič mălaju,
nič banji, nič altje kămăšj!
4 Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, răminjec ăn ja pănd god nu
pljikăc ăn altu trg.
5 Undje p voj nu vu primjaštje, pănd išăc d trgula istrisăc prašăna dăpă
pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*
6 Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja
p lumja pistot.

Herod je zbunjit d Isusu
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

7 Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzăt tot če sa dogodit š afost
zbunjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla
morc.”
8 Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡ Aldă trje (3) azăs: “Isusu je
unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa tors dăla morc.”

---

§ **8:49** Jair – Ăn grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”. * **9:5** s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “d svjedočala păntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † **9:7** karje irja vladaru d regija Galileja – Ăn grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ăn 3,1. ‡ **9:8** Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătărn, karje Židovi očekuja s s ăntuarkă (vjez Mal 3,23–24).

9 A Herod azăs: “Jo amzăs s taje kapu alu Ivan karje bătjază š nu puatje s
fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atăta aud?” Aša akătat prilikă s
vjadă p Isusu.

Isusu rănjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

10 Kănd apostoli sa tors ăndrăt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut.
Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije săngur upruapje d trg karje sa kimat
Betsaida.
11 Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dăpă Isusu. Isusu lja primit š rubja
Bună vorbă d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskă.
12 Pănd akăzut nuaptja, avinjit duavăsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zăs:
“Las p lumja s pljače p saturj š p okolică s găsaskă mănkarje š undje s s kulčje
daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”
13 A Isusu zače: “Voj lji nahranic.”
A jej zače: “Avjem samo činč (5) mălajur š doj (2) pještj. Dali s pljikăm š s
kumprăm mănkarje d tot narodu?”
14 A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.
Isusu p aja azăs alu učenikurj aluj: “Zăčec alu lumjej s šagă ăn grupje njeđe
činzăč (50).”
15 Š učenikurlje afukut aša š lumja ašăžut.
16 Isusu alat činč (5) mălajurj š doj (2) pještj, sa ujtat ăn čerj, š azahvaljit
alu Dimizov d mănkarje š arupt mălaju š adat mălaju š pjaštje la učenikurj s
podiljaskă alu lumjej.
17 Toc avut s mălănče kăt god aputut. Š još duavăsprjače (12) d korpje sa
nakupit d ostatkurj d mălaj š d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)

18 Maj ănklo, Isusu apljikat dăpartje dăla lumje s s ruađje š učenikurlje aluj
apljikat ku jel. Kănd Isusu aprestanit s s ruađje lja tribat: “Če rubjaštje lumja
činje sănt jo?”
19 Jej aodgovorit: “Mulc inš zače k ješt Ivan karje bătjază, alcă zače k ješt
Ilija,§ š alcă njeki zače jar k ješt unu d prorokurj karje majdată atrijit š sa
tors dăla morc.”
20 A atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “A voj, če zăčec činje sănt jo?”
Petar zače: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”
21 A Isusu lja zapovjedit s nu zăkă alu nimilja.
22 Azăs: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje alu židovilor,
glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskă. Mora s
m umuară š aldă trje (3) zălje jo mora s fiuv adrikat dăla morc.”

Isusu zače k ălja karje vrja s l sljedjaskă mora s fije spreman s patjaskă
(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

23 Atunča Isusu azăs alu lumjej: “Akă njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora
s s odriknjaskă săngur d jel, š tuată zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskă p minje.*

§ **9:19** Ilija – Vjez fusnota ăn 9,8. * **9:23** Ăn cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredă pănla lok undje osă fije razapnjit. Kănd akoristit asta slikă, Isusu avrut s zăkă akă jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasă če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muară păntruv jel.

24 K činje god vrja životu aluj s spasaskă, osă l pjargă; a činje god izgubjaštje
životu aluj d minje, osă l spasaskă.
25 Če koristjaštje alu omuluj akă dobidjaštje tot pămăntu, ali pjardje săngur
p jel?
26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj,
isto aša š d jel osă am rušunje kănd jo vinja ku slava amja š ku slava alu
Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svănt.
27 Punjec urjajke k istina je: njeki dăla voj karje aiča stăc nusă muară păn d
nu vjadje cara alu Dimizov."

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj
(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

28 Otprilike opt (8) zălje dăpă aja če lja zăs aja, adus Isusu ku jel p Petar, p
Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađje.
29 Š păn d Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albă.
30 Dăturdată, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ălja afost Mojsije š
proroku Ilija.
31 Sa pojavit ăn marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pămăntusta,† karje
Isusu uskoro osă fakă ăn Jeruzalem s ispunjaskă voja alu Dimizov.
32 Păn d Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kănd sa
skulat, avizut marje lumină karje vinje dăla Isusu š doj (2) omurj karje astat
pănglă jel.
33 Păn d Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dăla Isusu, Petar azăs alu Isusuluj,
ali nič jel na štijut če rubjaštje: "Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj.
Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije."
34 Păn d Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikă.
35 Dimizov lja rubit dăn oblak: "Ăsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes
s fije caru! P jel skultac!"
36 Š kănd jej auzăt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ăn zuviljalja š alu
nimilja na rubit d aja če jej avizut.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dăn kupil
(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

37 Kănd alta zuvă sa dat ăn zos dăpă djal, multje lumje karje irja ačija avinjit
la Isusu.
38 Dăturdată, njeki om ăntră multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel:
"Učiteljulje, ujtitje la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov.
39 Jakă, sufljet alu rov mult vorj l pukă š dăturdată jel ănčapje s căpje. La
runkă ăn grčurj š ji pljika pjena p gură. Š nu l lasă pănă god skroz nu l
iscrpijaštje.
40 Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskă, ali na putut."
41 Atunča Isusu azăs: "Lumjo karje trijic ăn vrijamjasta, voj nu kridjec š
ištjec strikac! Jo amfost ku voj ată d mult š jar nu kridjec. M trjeb kăt mora
s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!"

† **9:31** d išjala aluj d pămăntusta – Ăn grčki original skrije: "d išjala aluj". Asta frază vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kaša marje djela d spasjală karje uskoro osă fije ostvarită. Arfi aja slično kaša išjala d zavjetu alu Bătărn, kănd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ăn Egipat.

42 Š păn̑d bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburăt š jel ančiput s s
grčaskă. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašă š alikujit p bijatu š
la dat la tatusov.
43 Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj
(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Păn̑d toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azăs alu učenikurlje aluj:
44 "Punjec binje urjajke če vu zăk: Još ucără lumja osă predajaskă p minje,
p Bijatu alu Omuluj, ăn vlastu la dušmanji alji mjej."
45 Ali jej na štijut če jel avrut s zăkă. Aja značală afost skuns dăla jej. Jej na
putut s razumjaskă š lja fost frikă s l ăntrjabje d aja.

Ponizni je maj marje ăn cara alu Dimizov
(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

46 Učenikurlje ančiput s raspravljaskă činje dăla jej maj marje.
47 Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pănglă jel.
48 Š Isusu lja zăs: "Činje ku drag primjaštje p kupilusta păntruv minje,
primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje
ma trimjes. Istina je: činje je maj mik ăntră voj toc, ăla je maj marje!"

Činje nuje păntruv voj, ăla je ku voj
(Mk 9,38-40)

49 Ivan p asta azăs alu Isusuluj: "Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ăn
lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rovj s jašă d lumje. Noj amzăs
aluj s nu fakă aja daja če nuje učeniku alu tov kašă če ištjem noj."
50 Isusu azăs: "Nu branic! Akă njeko nu lukrjază păntruv voj, jel atunča
lukrjază ku voj!"

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu păn̑d jel putujaštje ăn Jeruzalem

51 Kăn̑d s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ăn čerj, Isusu aodlučit k
avinjit vrijamja s pljače ăn Jeruzalem,
52 š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat ăn sat
ăn regija Samarija s ji pripremjaskă če ji trjebje.
53 A ănklo lumja na vurut s l primjaskă daja če pljika ăn Jeruzalem.‡
54 Kăn̑d učenikurlje Jakov š Ivan auzăt k lumja ăn Samarija na primit p Isusu,
jej azăs: "Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringă foku dăn čerj?"§
55 A Isusu sa okrinit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakă aja.
56 Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ăn altu sat.

Nusă fije ušurje alu ălja karje sljedjaštje p Isusu
(Mt 8,19-22)

57 Păn̑d jej još pljika p drum, njeko azăs alu Isusuluj: "Pljek dăpă tinje undje
god tu plječ."
58 Isusu ja zăs: "Lisica arje jamă š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj,
nam lok alu mjov d kulkat."
59 Atunča Isusu azăs alu altuluj: "Vină dăpă minje!"

---

‡ **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pănglă aja undje trjebje s štujaskă p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ăn Jeruzalem s puată s s klanjaskă alu Dimizov ăn hramula.

§ **9:54** Ăn zavjetu alu Bătărn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukă p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzăt d čerj š lja uništit (2 Car 1,10–12). Jakov š Ivan vjerovatno agăndit k je kašă proroku alu marje Ilija š agăndit k Dimizov vrja s fakă isto ăn asta situacije.

A jel azăs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s ăngrop p tatimjov.”*
60 Isusu ja zăs: “Las p morcă s gruapje p alor morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu
alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov.”
61 Š još njeko zače: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustjaštjem majdată s
m oprostijesk ku ukućanji mjej.”
62 Isusu ja zăs: “Akă ănčepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s
služăštj ăn cara alu Dimizov.”

10

Isusu trimjatje p šaptjezač š doj (72) učenikurj
(Mt 11,21-27; 13,16-17)

1 Domnu Isusu dăpă aja akuljes ăntră jej šaptjezač š doj (72) alcă učenikurj*
š atrimjes kătă doj (2) s pljače la intja aluj ăn tot trgu š ăn tot loku undje Isusu
atribut s pljače.
2 Kănd sa sprimit s pljače lja zăs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.†
Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcăvă la jel s trimjată još maj mult
radnič ăn berbă.
3 Ănčipjec akuma, ali păzăcăvă k trimjet p voj kašă p vojilje ăntră lumje karje
kašă lupurj.
4 Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku
lumja s nu pridjec vrijamja.
5 Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, majdată zăčec: ‘S dja
Dimizov miru alu toc ăn asta kasă!’
6 Akă ăn aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru
ku karje voj la blagoslovit. Akă ănklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel
nusă primjaskă ăla miru ku karje voj la blagoslovit.
7 Nu vu preselic d kasă ăn kasă! Boravic ăn aja kasă pănd fic ăn trgula š nu
fic rušănošj s mănkăc š s bjec aja če vu dă, k kum zăčem: Radniku azaslužăt
plata aluj.
8 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če
god vu dă s mănkăc.
9 Likujic ănklo p lumja karje bulnavj š zăčec alor: ‘Asta arată k cara alu
Dimizov avinjit la voj!’
10 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo nu vu primjaštje, išăc la ulicilje aluj
š zăčec:
11 ‘Čak frikăm š prašăna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu
anuaštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu
Dimizov!’
12 Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu lumjej ruavă dăn
trg Sodoma‡ njego alu lumjej dăn trgula!”

---

* **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcă s gruapje p alor morcă – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ăngruapă p morcă. Aja je metafora d ălja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k učenikurlje nu kutjază s dopustjaškă alu nimilja s lji zadržaškă dăla pratjala alu Isusuluj. * **10:1** šaptjezač š doj (72) – Ăn njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezač (70) učenikurj, aiča š ăn 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ăn cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s ănvacă š s ažutje alu lumje. ‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništit k lumja aluj afost atăta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28).

13 Isusu azăs: “Grjev vuavă, lumjo ăn trg Korozain! Grjev vuavă, lumjo ăn
trg Betsaida! Akă njeko afukut čudurj ăntră lumje pogană ăn trg Tir š ăn trg
Sidon§ karje jo afukut ăntră voj, jej već d kănd s okrinja dăla rov. Adučja cualje
hrapave š šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu.*
14 Daja osă fije majušurje ăn zuvă d sud alu lumje ăn Tir š ăn Sidon njego
vuavă ăn Korozain š Betsaida!
15 A voj, lumjo ăn trg Kafarnaum, voj sigurno nusă vu drikăc pănla čerj
samo daja če jo amfost ăntră voj! Nu! Voj osă vu slubudjec ănklo undje loku
d kaznit.†”‡
16 Atunča azăs alu šaptjezăč š doj (72) učenikurj: “Kănd njeko punje urjajke
la voj, aja je kašă kum punje urjajke la minje. Š kănd odbacaštje p voj aja je
kašă kum odbacaštje p minje. A kănd njeko odbacaštje p minje aja je kašă
kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptjezăč š doj (72) učenikurj s ăntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov (Mt 11,25-27; 13,16-17)

17 Kănd sa tors šaptjezăč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azăs:
“Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultă kănd lji zapovidim ăn lumje alu tov.”
18 A Isusu lja zăs: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akăzut d čerj ka sklipjala.§
19 Vidjec, jo amdat vuavă tuată săla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu
Dimizov, s gazăc šărpj š škorpionurj.* Nimika vuavă nu puatje s naudjaskă.
20 Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultă, njego maj
mult radujicăvă daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ăn čerj.”†
21 Atunča Sufljetu alu Svăntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azăs alu
Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pămăntu, čaj skuns
istina d cara ata dăla lumje karje găndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazăštj
aja alu lumje karje kašă kupi karje vrjaj s ănvacă. Da, Tato, cije s sviđaštje s
fač aja aša.”
22 Atunča Isusu azăs: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje
kunuaštje činje sănt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ălja alu činje jo
odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

---

§ **10:13** trg Tir š ăn trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ăn Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obală Sredozemne apă sjevernozapadno dăla Galileja akuma ăn južnom Libanonu. * **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d păr alu krapăj ili devăj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ăn činušă s puată s pokazaskă žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kănd s ruga d oprost š kăta s lja ažută Dimizov. † **10:15** ănklo undje loku d kaznit – Ăn grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multă vrijemje ăn trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multă lumje ăn trgula agăndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akă avut privilegije š prednost če atăta vorj auzăt d Isusu. Umjesto s primjaskă maj marje častu, Dimizov osă kaznjaskă p ălja karje nu s pokajaštje. § **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašă proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ăn vlastita službă aluj, a akuma š ăn služba alu učenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10). * **10:19** šărpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šărpji š škorpionurlje ku sufljeti alji rovj kašă ălja d karje učenikurlje rubjaštje ăn 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašă šărpji š škorpionurlje k je opasni š fače štetă alu lumjej. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ăn čerj – Doj trje odlomakurj ăn Biblije rubjaštje d knjiga ăn čerj ăn karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigă njekad s kjamă knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zăs s razumjaskă k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtă.

23 Maj ănklo, kănd afost săngur ku učenikurlje aluj, š ja azăs: “Nurukošj ălja
karje vjadje aja če vidjec voj.
24 K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadă aja če voj vidjec, ali na
vizut; avrut s audă aja če voj audjec, ali na uzăt.”

Isusu rubjaštje vorbă d om karje trijaštje ăn Samarije karje irja pljin d milă (Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

25 Udată kănd Isusu ănvăca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š
antribat p Isusu s l iskušaskă: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život
ku Dimizov?”
26 A Isusu ja zăs: “Če skrije ăn zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zače?”
27 Omu azăs: “Zakonu zače: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuată inima
ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuată snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’✡
š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj săngur p tinje.’ ”✡
28 Isusu ja zăs: “Binje ajzăs. Făj aša š osă primješt vječni život.”
29 Ali omu avrut s s spalje,‡ š aša jel ăntrijabă p Isusu: “D činje rubjaštje kănd
zakonu zače ‘bližnji alu mjov’?”
30 Isusu aodgovorit ku asta vorbă: “Njeki om putuja dăn Jeruzalem ăn trg
Jerihon š la napadnit fărăčoši š alat tot dăpă jel, la butut š apljikat. Š p omula
alăsat s zakă skoro mort.
31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kănd avizut p omu karje
skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dăpartje.
32 Isto aša pănglă lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku ăn Hram. Kănd
la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dăpartje.
33 Atunča njeki omu d regija Samarija§ trjače p drumula. Kănd avizut p
omula, ja fost žau d jel.
34 Avinjit la upruapje d jel, ja spălat răžnilje ku ulje š ku vinu* š ja ănvilijat
ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ăn gostijonă š ănklo
anastavit s s pobrinjaskă d jel.
35 Mănje zuvă jel adat duavă (2) kovanic d arđint† alu gazdăj alu gostijonăj,
š ja zăs: ‘Brinjaštitje d jel š akă maj mult putrošăštj, c plătjesk kănd m ănturča.’ ”
36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če găndješt? Karje d
ăštja trje (3) alu omuluj sa pokazăt k je bližnji alu omula karje la napadnit
fărăčoši?”
37 Azăs učitelju d zakon alu Mojsije: “Ăla karje ja pokazăt milă.”
Isusu ja azăs: “Binje ajzăs. Fuđ š făj kum š jel afukut.”

Isusu vinje ăn posjetă la Marta š la Marija

✡ **10:27** ZakPon 6,5 ✡ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – Ăn grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskă”. Ăn kontekstula, asta izjavă najvjerovatnije značaštje k ăsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskă p Isusu, s pokazaskă kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogučnost je k avrut s pokazaskă k askultă zakonu alu Dimizov, š akă nu sa ponašăt binje kătri tuată lumje. Ăn ăla slučaj aja puatje s s prevodjaskă kaša “Avrut s opravdjaskă ponašala aluj”. § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ăn rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavă karje azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov. * **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kaša ljaku ăn ăla pămănt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjală d bolurj š zaštita d pjalje uskată (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kaša dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kaša dnevnica d obični radnik.

38 Păn̆d Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskă kătri Jeruzalem, auntrat ăn unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ăn kasa alu je.
39 Avut soră karje s kima Marija. Păn̆d Domnu Isusu ănvăca, Marija šidja š punja urjajke.
40 A Marta afost mult zabrinută k mora s pripremjaskă tuată măn̆karja, pa ja avinjit s s žaljaskă: "Domnulje, nu c brigă če sorimja ma lăsat săngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutje!"
41 Ali Domnu Isusu ja zăs: "Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če găndješt k trjebje.
42 A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusă fije lat dăla ja."

11

Isusu ănvacă d molitvă
(Mt 6,9-13; 7,7-11)

1 Udată Isusu sa rugat la njeki lok. Kăn̆d azavršăt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azăs: "Domnulje, ănvacă p noj s nji rugăm kum Ivan karje bătjază anvăcat p učenikurlje aluj."
2 Isusu lja zăs: "Kăn̆d rugăc, zăčec: 'Tato ăn čerj, s s štujaskă lumilje alu tov asvănt. Aduj cara ata p tot pămăntu.
3 Adă nuavă măn̆karje karje trjebje tuată zuva
4 š oprostjaštje anuastră grešala, k š noj oprostim alu ălja karje grešaštje păntruv noj. Nu da s kidjem ăn kušnje.' "
5 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "Akă plječ ăn ponoć la ortaku alu tov š ji zăč: 'Adăm trje (3) mălajurj,
6 k ma vinjit ortaku ăn gostjamje, a nam s idauv nimik d măn̆kat!', če osă zăkă ortaku?
7 Dali nusă zăkă: 'Nu m uznemirja! Uša je već ăn kisă, a kupi je ăn pat k nu pot akuma s m skol s c dau!'
8 Ali vu zăk: čak š akă omula nu s skuală daja če ješt ortak aluj, š nu c dă nimika, osă skuală daja če mult l rođ frzdă rušănje. Š osă zdja atăta kăt cije trjebje.
9 Š daja vu zăk: Nu odustanic! Rugăc p Dimizov š osă dobidic! Kătăc š osă găsăc! Bitjec la ušă š osă s vu dăškidje!
10 Činje god ruagă p Dimizov, primjaštje. Činje god kată, găsaštje. Činje god batje, uša s ji dăškidje.
11 Voj karje ištjec tatje, če afiča voj kăn̆d bijatu alu vostru kată pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu!
12 Ili akă bijatu alu vostru kată vov dăla voj, dal voj ja da škorpijon? Nu!
13 Akă voj, karje ištjec rovj, štijec s dăc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kăt maj mult alu vostru Tata ăn čerj osă darujaskă p Sufljetu alu Svăntuluj alu ălja karje l ruagă?"

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku săla alu Dimizovuluj, a nu ku săla alu Sotonăj
(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

14 Isusu una zuvă aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskă. Kăn̆d sufljetu alu rov aišăt, omu arubit š mulc lumje sa mirat.

15 Ali njeki dăla jej azăs: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja če ji žută
Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.”
16 A alci avrut s la puče ăn zamkă š akătat s idja njeki znak kašă dokazu k
Dimizov la trimjes.
17 A Isusu aštijut če găndjaštje, pa lja zăs: “Akă lumja ăn ista cară s burjaštje
ăntră jej, osă propanjaskă cara alor. Akă familija ăn ista kasă s burjaštje ăntră
jej, osă s raspadnjaskă familija alor.
18 Voj zăčec k jo ku săla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča
značaštje k š ălja karje je ăn cara alu Sotonăj s burjaštje ăntră jej. Kum atunča
cara aluj s rămăje?
19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akă,
kašă kum zăčec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku săla alu Beelzebul, atunča
mora aja s fakă š učenikurlje alji voštri ku săla alu Beelzebul. Sigurno nusă
slažaštje. Učenikurlje alji voštri osă zăkă k Beelzebul nu s burjaštje săngur
păntruv jel.
20 Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku săla alu Dimizov, atunča aja
arată k la voj avinjit cara alu Dimizov.
21 Kănd capăn omu karje arje bună oružije păzaštje palača aluj, tot če arje je
sigurno.
22 Ali kănd l napadnjaštje maj capăn d jel, l savladjaštje š ija tuată oružija ăn
karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†
23 Ăla karje nuje ăn partja amja, jel je păntruv minje; ăla karje ku minje nu
strănđe vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbă d om alu karje ja fost maj rov njego maj dată
(Mt 12,43-45)

24 Atunča Isusu azăs asta vorbă: “Kănd sufljetu alu rov jašă d om, lutjaštje p
pustinje š kată lok s odmorijaskă. Kănd nu l găsaštje, azăs săngur aluj: ‘M tork
ăn om ăn karje maj dată atrijit dăn karje aišăt.’
25 Kănd sa tors, găsaštje k je omula kašă kasa karje je čistită š uredna, ali
guală.
26 Atunča sa dus s adukă p alcă šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š
toc untră ăn om š ăn jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov
njego če irja maj dată njego ča pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ălja karje punje urjajke la Dimizov

27 Păn d Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multă lumje astrigat:
“Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”
28 Isusu azăs: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š
askultă.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadă
(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zăs: “Lumja ăn
asta vrijamje‡ je rovj. Vrja s fak znak kašă dokazu k Dimizov ma trimjes,

---

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja pogană l štuja d mult. Ăn vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonă. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašă kum Isusu maj capăn om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capăn. ‡ **11:29** Lumja ăn asta vrijamje – Vjez fusnota ăn 7,31.

ali nusă dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult
alu lumjej ăn vrijamja alu prorokuluj Jonej§ kănd Dimizov la spasăt dăla
muartje.
30 Baš kašă kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn
trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu
alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vrijamje.*
31 La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, carica karje d mult
avladit p pămănt alu Jugu† osă skuală š osă svjedočaskă păntruv lumje ăn asta
vrijamje daja če ja avinjit d dăpartje s audă p caru Salomon karje avut mult
mudrost, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon.
32 La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, lumja karje atrijit ăn
trg Niniva osă skuală š osă svjedočaskă păntruv lumja ăn asta vrijamje daja
če jej sa okrinit dăla rov alor kănd Jona alor arubit, a jakă, ku voj je aiča njeko
maj marje d Jona!”

Ănvăcala alu Isusuluj je kašă lumina karje dă alu lumjej s vjadă (Mt 6,22-23)

33 Isusu azăs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundă ili s upuje dusu košară,
već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utră s puată s vjadă binje.‡
34 Vojku alu tov je ka lampa d tjelă. Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez,
ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.§
35 Daja păzaštje s nu găndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika
s vjez.
36 Daja, akă poc binje s vjez š akă nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez.
Osă fije kašă če ješt ăn sobă ku lampa karje c dă s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije (Mt 23,1-36)

37 Kănd Isusu azavršăt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s
mălănče. Isusu auntrat š alat loku la astal.
38 Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja
če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov.*

---

§ **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicăt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d događajula rubja kašă k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vrijamje – Ăn grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ăn Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu ăsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkă. ‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ănvăcala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ănvăca na fost skuns dăla lumje. Atrijit š ănvăca ănklo undje putja lumja s l vjadă š s la udă. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašă dokazu k la trimjes Dimizov. § **11:34** Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ăn grčki original skrije: “Daja akă vojku cije zdravăn tuată tjela osă fije objasăt ku lumina p vojk, ali akă vojku nuje zdravăn tuată tjela osă fije ăn tamă.” * **11:38** Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kănd avizut k Isusu nu sa spălat maj dată d mănkarje.” Asta spălat na fost d higijena s s rišaskă d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ănvăca kum s čistja svečano.

39 Aša Domnu Isusu ja zăs: “Voj farizeji ištjec kašă lumja karje spală paru
š găvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dăn nontru, k spălăc mănilje,
ali inimilje alji avuaštrje zaista pljinje d pohlepă š d rov.
40 Voj lumje karje na vjec fir ăn kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je
isto aša la stvorit dăn nontru.
41 Nu fic lakumj, već dăc dăla inimă alu lumje karje narje. Akă ištjec aša,
osă fic čist la intja alu Dimizov dăn nontru š da far.
42 Grjev vuavă, farizeji! Voj dăc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj
š d biljke alji voštrje, ali nu vu ponašăc pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta
atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.
43 Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ăn sinagogje š vrjec
k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujală p ulic.
44 Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pămăntu karje narje spomenik karje nu arată
k ănzos s nalazaštje mărmăntje.† Pa lumja umblă p ăštja mărmăntje, ali nu štije,
š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”
45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs: “Učiteljulje, kum aša
rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”
46 Isusu ja zăs: “Grjev š vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec
teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukă, a nič đajštju nu vrjec s l
pomaknic s jažutac s adukă ăla teret.
47 Grjev vuavă! Voj adrikăc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti
kašă sămănca avuastră karje d mult lja umurăt.
48 Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažăc ku sămănca avuastră.
Jej lja umurăt, a voj lji drikăc spomenikurlje!‡
49 Voj ištjec kašă pra tatilje alji voštri. Dimizov ăn mudrostu aluj majdată
aštijut k osă fičec istje stvarurj. Jel azăs: ‘Osă trimjet la jej p prorokurlje š p
apostoli, a jej p njeki d jej osă muarje, a p alcă osă putirjaskă.’
50 Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k je dăvină lumja ăn asta
vrijamje d tuată muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurăt d kănd je
pămăntu.
51 Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot proroku, dăla Abel pănla
Zaharija, p karje la umurăt ăn Hram ăntră svetište š žrtvenik.§ Istina je,
Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ăn asta vrijamje!
52 Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašă omu karje
askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov.* Săngurj nu untrăc ăn cara alu
Dimizov š nu dăc nič alu ălja karje kată s untrje.”

---

† **11:44** mărmăntje – Kătri zakonu alu Dimizov, akă omu dotaknjaštje mărmăntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje mărmăncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašă ăštja mărmăntilje karje nuje obiljižăt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskă pravedno, pa ăn vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ănvăcala alor š fiča aja če je zača, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aštja gruapje k avrut lumja s găndjaskă k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje ănvăca, če dokazăt k nuje maj bunj dăla pra tatilje alor karje aumurăt p prorokurlje. § **11:51** Ăn povijesti alu židovilor majdată d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurăt dăla argacă alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurăt (2 Dnev 24,20). * **11:52** Voj ištjec kašă omu karje askuns ključu alu ušăj d cara alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašă k je ăn kasă ăn karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utră, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utră. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcă s l upoznajaskă.

53 Kănd Isusu apljikat dăn kasă alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š
farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskă p jel š azahtjevit s odgovorjaskă p
multă vorbje.
54 Jej pokuša s la pučje ăn zamkă ăn nješto če aputja s zăkă s l puată s l
optužaskă.

12

Isusu zăče alu učenikurlje aluj k mora ku tuată inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikă
(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

1 Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza
unij pisti alc. Maj dată njego če osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu
učenikurlje aluj: "Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje trje fălč jaštje š utjecaju alor
s proširjaštje ăntră lumje kašă germa karje s proširjaštje ăn mălaj. Păzăcăvă s
nu fic kašă jej ku trje fălč.
2 Vinje vrijamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit š tot čije tajna osă sa audă
pănglă toc.*
3 Da, ăn zuvaja če god njeko azăs ăn tamă osă saudă la lumină š tot če njeko
ašaptit ăn sobă kisă osă razglasaštje p krov† s audă toc!
4 Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s
umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă!
5 Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov
karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ăn pakao. Da, d jel avjec
frikă!
6 Voj štijic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov
nu mujtă p ničunu d jej.
7 Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štije čak
š kăt avjec păr p kap. Daja na vjec frikă!
8 Istina je, tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje priznajaštje k mije
pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov
osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije.
9 Tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripad-
njaštje, osă m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje
mije.
10 Ipak tot ăla karje rubjaštje păntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje
s oprostjaskă. A alu ăla karje uvridjaštje p Sufljetu alu Svăntuluj‡ nusă
oprostjaštje.
11 Kănd jej aduče p voj la sud ăn sinagogă, la intja alu vladaruluj š la vlast,
nu vu sikiric če s zăčec vuavă ăn obrană
12 daja če p voj Sufljetu alu Svăntuluj ăn ăla tren osă ănvacă če s zăčec."

Isusu ănvacă k nu trjebje s t uzdještj ăn bugacije

---

* **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje fălč kašă farizeji. Farizeji apokušăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s štije toc d čija jej zapravo găndjaštje.

† **12:3** p krov – Kăši ăn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskă važne poruke alu alcilor ăn zajednică karje sa străns ăn zos ăn ulică.

‡ **12:10** ăla karje uvridjaštje p Sufljetu alu Svăntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ăn istină d Dimizov š d Isusu karje Sufljetu alu Svăntuluj ji otkrijaštje.

13 Unu om dăn atăta lumje azăs alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s
podiljaskă ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lăsat.”
14 Isusu ja zăs: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk ăntră
voj?”
15 Atunča azăs alu toc: “Păzăcăvă š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s
utră ăn inima avuastră, k život nu s sastajaštje ăn aja če posjeduještj.”
16 Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Alu unu bogataš binje arodit pămăntu.
17 Bogatašu agăndit: ‘Nu štiuv če s fak daja če nam nič u lok atăta d marje s
sprimjesk tot če ma rodit.’
18 Atunča azăs: ‘Štiuv! Dubor p skladištilje abătrnje š osă fak maj marje š
ănklo osă puj š gruvu š tuată imovina amja.’
19 Atunča osă zăk săngur mije: ‘Jakă, am ăn skladištje zalihe d još multje aj.
Akuma m odmurjesk, mălănk, bjav š m veseljesk!’
20 Ali Dimizov ja zăs: ‘Omulje tu karje naj mincă! Još d sară osă c jav sufljetu
alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskă tot aja čaj străns d tinje?’
21 Omu karje narje mincă je ăla karje strănđe bugacija p pămănt, a nuje
bugat ăn vojki alu Dimizov.”

Nu brinicăvă
(Mt 6,25-34)

22 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Daja vu zăk: Nu brinicăvă š na
vjec frikă kum s preživic, če s mănkăc, nič kum s ănviljic tjala avuastră, če s
ănbrkăc!
23 K životu maj važniji d mănkarje, š tjela d cualje.
24 Ujtacăvă la gavranurj! Nit sijaštje, nit adună, nit arje skladištje nit kolibă.
A Dimizov ipak s pobrinjaštitje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d
pujurj!
25 Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskă životu čak š unu sat?
26 Daja če nu putjec s fičec nič aša mikă stvar, dăče vu brinic d bilo čaja?
27 Ujtacăvă la frorj ăn polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša s fakă cualje.
A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capăn caru ăn Izrael na
fost ănbrkat aša măndru kašă unu d fruarjasta.
28 Atunča akă Dimizov aša ănbrakă frorji karje krjaštje ăn polje karje jaštje
astăz, a već minje s arunkă ăn fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskă d
voj? Voj lumjo karje aša d pucăn kridjec!
29 Nu kătăc če osă mănkăc š če osă bjec š nu vu uznemiric d aja.
30 K Tata alu vostru ăn čerj štije k tot asta vuavă trjebje. Nu fic kašă lumja
alu pămăntusta karje samo aja kată.
31 Njego prvo kătăc cara alu Dimizov š Dimizov osă vu dja aja če vuavă
trjebje.
32 Navja frikă, amikă stada,§ k Tata alu vostru ăn čerj vrja s vu dja bugucija
alu cara aluj.
33 Vinjdjec aja če avjec š banj dăc alu lumje karje narje nimik! Akă aja fičec,
osă avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusă fije purdut. Aja je kašă k
avjec saku ku banji karje nikad nusă ajbje rupă ăn ja. P čerj nuje lupovj karje
vuavă afura stvarurlje š nuje găgj karje amănka cualjilje avuaštrje.
34 Inima avuastră uvjek osă fije ănklo undje je bugucija avuastră.”

---

§ **12:32** amikă stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašă če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ălja karje s uzdjaštje ăn jel.

Isusu ănvacă p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pămăntuluj
(Mt 24,45-51)

35 Isusu azăs: “Uvjek fic spremic, kašă argatu karje ănbrkat ăn radne cualje
aluj š alu činje je lumina prinsă tuată nuaptja.
36 Da, fic kašă argatu karje štjaptă p gospodaru aluj karje apljikat ăn svatovj
š kănd gospodaru ažunđje akasă š batje la ušă, odma diškidje uša.
37 Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă ăntručala alu gospodaruluj
k jel osă lji nagradjaskă. Istina je zăk vuavă, gospodaru osă ănbračje cualjilje
alu argatuluj, osă lji zače s šagă la astal š săngur osă lji poslužaskă.
38 Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă ăntručala alu gospodaruluj,
čak š akă jel vinje ăn ponoć ili maj ănklo.
39 Ăn asta putjec s fic sigurni: Akă gazda alu kasăj štija kănd vinje lupovu,
na dopustja alu lopovuluj s provaljaskă ăn kasa aluj.
40 Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osă viuv kănd voj
numă očekujic.”
41 Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbă nuavă alu učenikulor ili
alu toc?”
42 Domnu Isusu ja zăs: “P činje găndic k gospodaru osă puje s upravljaskă
ku altje argac ăn kasa aluj š s lji nahranjaskă ăn bună vrijamje? Aja je argatu
p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje?
43 Blago alu argatula p karje gospodaru, kănd s ănturča akas, s găsaskă k
vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osă nagradjaskă p jel!
44 Da, istina je k postavljaštje p argatu s upravljaskă ku tuată imanja aluj.
45 Ali če osă fije akă argatula găndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržăt p drum š
nusă ăntuarčje d mult’, š ančiput s bată p argacă š p argatilje, mult mălănkă š
bja š s ămbată?
46 Atunča gospodaru alu argatula osă vije ăn zuvă ăn karje jel nu l očekuja š
ăn vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osă l taje p komadurj š osă l trimjatje
ănklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.
47 Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj
š na fukut aja če gospodaru azăs, osă fije luvit ku multje udaracurj.
48 A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d
čaja azaslužăt bătaje osă fije luvit ku pucăn udaracurj. Dăla tot ăla alu činje
Dimizov mult adat, Dimizov dăla jel osă kată mult. Dăla tot ăla alu činje
Dimizov mult apovjerit, Dimizov dăla jel osă čarje mult.”

Isusu ănvacă k familija osă fije podjeljită dăn jel
(Mt 10,34-36)

49 Atunča Isusu azăs: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pămănt, kašă
foku.* Mult vrjauv s fije već aprinsă.
50 Mora s trjek vrijamja d marje patjală š nimika nu m spričaštje pănd god
nu završa asta vrijamje d patjală!
51 Voj găndic k amvinjit s aduk miru p pămănt? Nipošto! Njego, istina je
amvinjit s aduk podjelă ăntră lumje.

---

* **12:49** foku – Foku ăn Biblije obično je metafora d sud ili d čistjală (vjez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Ăn amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajală d aja čije rov dăla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit săla alu Sotonăj ruavă š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrukujaštje odvajală ăntră ălja karje p Isusu sljedjaštje š p ălja karje je dušmanji aluj.

52 Păn̑d akuma, akă ăn una kasă jaštje činč (5) lumje, osă podiljaskă unu
păntruv altu. Doj (2) osă fije ku minje, a trje (3) osă fije păntruv minje.
53 Članurlje alu familjije osă podiljaskă unji păntruv alc. Tata osă fije păntruv
bijat š bijatu osă fije păntruv tată, mama păntruv fată š fata păntruv mamă,
suakra păntruv noră š nora păntruv suakră.”

Isusu ănvacă p narodu k trjebje s kunaskă znakurlje alu vrijamje
(Mt 16,2-3; 5,25-26)

54 Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kăn̑d opazăc k d zapad dăla more s
nakupjaštje njegri oblakurj, odma zăčec: ‘Osă fije nevrijeme’, š jaštje.
55 A kăn̑d suflă văntu dăla jug voj zăčec: ‘Osă fije zăpuk!’ š jaštje zăpuk.
56 Lumjo ku duavă licje! Putjec s ujtac pănglă voj če s dogodjaštje p pămănt
š p čerj š s protumačic znakurlje karje ănklo s vjadje. Dăče atunča nu putjec s
protumačic događajurlje karje promatric aštja zuvje kăn̑d sănt jo ku voj?†
57 Š dăče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut?
58 Păn̑d ku omu karje păntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdată njego
če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akă aja nu fač, jel osă vu prisiljaskă s
stăc la intja alu sudaculuj, sudacu osă t sudjaskă š t predajaštje la izvršitelj, a
jel osă ta runče ăn kisuarje.
59 Istina je: nusă ješ d ănklo păn̑d god nu isplatja tuată datorija ata, pănla
zadnja kovanică.”‡

13

Isusu ănvacă k toc mora s okrinjaskă dăla grešală

1 Ăn vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju
Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muară păn̑d duča žrtvă ăn
Hram ăn Jeruzalem.
2 A Isusu lja zăs: “Dal găn̑dic k lumja d regija Galileja aša afost umurăc daja
ča fost grešni maj mult d toc alcă lumje ăn regija Galileja?
3 Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!
4 Š če găn̑dic d ăštja optsprjače (18) p karje sa duburăt kula ăn Siloam ăn
Jeruzalem š lja murăt? Dal găn̑dic k afost grešni maj mult d toc alcă lumja ăn
Jeruzalem?
5 Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!”

Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod

6 Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: “Njeki om avut smokvă karje asadit
ăn vinograd aluj. Vinja ăn tot anu s vjadje dal arodit, ali na găsăt p ja ničuna
smokvă.
7 Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakă već trje (3) aj
viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l găsăsk. Tajoj. Dăče s iscrpjaskă
pămăntu?’
8 A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă puj păngl ja gnoju.
9 Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă smokva. Akă nu, atunča osă utaj
d tinje.’ ”

---

† **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskă znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskă k čuda š znakurlje alu Isusuluj arată k je Isusu ăla karje Dimizov atrimjes s spasaskă pămăntu. ‡ **12:59** Isusu azăs asta vorbă vjerovatno kaša usporedbă s upozorjaskă p lumja k trjebje s s pomirjaskă ku Dimizov maj dată njego če vinje vrijamja s lji sudjaskă jel.

Isusu likujaštje p mujarje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

10 Isusu una sămbătă ănvăca ăn sinagogă.
11 Jakă, afost ănklo una mujarje ăn karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu
rov karje ufiča bulnavă. Afost grbavă š nikako na putut s s ispravljaskă.
12 Kănd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs: “Mujarje, osloboditǎ ješt d
bualasta!”
13 Atunča apus mănilje aluj p ja. Mujarja dăturdată sa ispravit š ančiput s
slavjaskă p Dimizov.
14 Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikăžăt. Agăndit k Isusu prekršaštje
zakonu alu Mojsije daja če likuja ăn sămbătă. Š azăs alu naroduluj: “Šasă (6)
zălje ăn duminikă zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizăm. Ăn zuviljalja
vinjic s likujic, a nu sămbătă!”*
15 Domnu Isusu ja zăs: “Voj lumjo karje avjec duavă licje! Š voj lukrizăc
sămbătă. Toc voj dizljigăc ăn sămbătă p volu ili p magaracu š l skutjec dăn
štală la apă s bja, dal nu?
16 Asta mujarje karje je sămănca alu Abraham karje Sotona acănăto ljigată
optsprjače (18) d aj. Dal stvarno găndic k na atribut s fije dizljigată ăn sămbătă
dăla asta bualǎ ku karje irja ljigatǎ?”
17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcă sa radujit
d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašă sămănca mikă karje krjaštje š germa karje s širjaštje (Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

18 Isusu azăs: “Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk?
19 Cara alu Dimizov je kašă sămănca mikă alu gorušice† karje omu asadit ăn
baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašă ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje ăn krăči
aluj.”
20 Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov?
21 Aja je kašă germa karje mujarja alato š amišăto ăn marje količină‡ d
pjelm păn d tot zolu nu sa drikă.”

Isusu ănvacă k je grjev s untrje ăn cara alu Dimizov (Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

22 Isusu putuja ăn Jeruzalem. Păn d trič a p trgurj š p saturj š p drum ănvăca,
23 njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osă spasaskă pucăn
lumje dăla sud?”
Isusu azăs:
24 “Cara alu Dimizov je kašă kasa karje arje ušă strămtă. Trudicăvă s untrăc
p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusă puată.
25 Kănd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis uša, nusă kutizăc s untrăc.
Atunča osă stăc afar š osă bătjec la ušă. Osă zăčec: ‘Domnulje, diškidje nuavă!’
A jel osă zăkă: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic.’
26 Atunča osă rubic: ‘Noj ku tinje amănkat š abut, š tu nji ănvăcaj p trgurje
alji noštri!’
27 A jel vuavă osă zăkă: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dăla minje,
toc voj lumjo karje fičec rov!’

---

* **13:14** Vjez fusnota ăn 6,7. † **13:19** sămănca mikă alu gorušice – Kănd Židovi avrut s opisaskă nješto jako mik, obično koristja asta poslovică karje rubjaštje k je aja kašă sămănca alu gorušica. Obično krjaštje ăn marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** marje količină – Ăn grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavăzăč š činč [25] kilje).

28 Ănklo osă plănđec š osă škrcijic d dinc ăn tugă kănd vidjec p Abraham, p
Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbă ăn cara alu Dimizov, k voj săngurj
afost putiric.
29 Š osă vije lumja d tuatje părc alu pămăntuluj, čak š ălja karje nuje Židovj, š
osă mălănče la gozbă ăn cara alu Dimizov.
30 Jakă njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj mič osă fije atunča maj
marje, a njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj marje osă fije atunča maj
mič."

Isusu plănđe p Jeruzalem
(Mt 23,37-39)

31 Ăn vrijamaja, kănd Isusu azavršăt ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š
azăs alu Isusuluj: "Fuđ da iča daja če Herod§ vrja s t muarje!"
32 A Isusu lja zăs: "Fuđic š zăčec alu aja lukavăj lisicăj: 'Jakă, jo osă putirjesk
p sufljeti alji rovj š likujaskă astăz š mănje š aldă trje (3) zălje osă dovršăsk
lukru alu mjov.'
33 Da, astăz, mănje š dăpă mănje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ăn
Jeruzalem undje umuară p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?
34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku
buluvanji p ălja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kăt vorj avrut s străng p
lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat!
35 Dimizov osă napustjaskă p tinje.* Istina je, nu maj m vjez više tot pănd nu
vinje vrijamja pănd god nu zăčec: 'Blagoslovit ăla p karje Domnu atrimjes!' "✡

14

Isusu likujaštje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

1 Ăn una sămbătă Isusu avinjit ăn kasa la unu vođe alu farizejulor s mălănče.
Toc karje afost ăn kasă s ujta s vjadă če Isusu osă fakă.
2 Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apă ăn jel.
3 Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: "Dopustjaštje
zakonu s s likujaskă ăn sămbătă ili nu?"*
4 Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit š ja zăs: "Poc s
plječ."
5 A alor azăs: "Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ăn puc ăn sămbătă, dal
nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, š akă je sămbătă!"
6 Jej na vut p aja če s zăkă.

Isusu ănvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ălja karje nu puatje s ăntuarkă

7 Pănd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljađje maj bunj
lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbă:
8 "Kănd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če akă je kimat
njeko maj važniji d tinje?
9 Ăla karje ta kimat p tinje š p jel osă vije s c zăkă: 'Skual š las loku alu
omusta!' Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osă fi sramotit.

§ **13:31** Herod – Vjez fusnota ăn 3,1. * **13:35** p tinje – Ăn grčki original skrije: "kasa avuastră". Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništit šaptjezăč (70). aj majdată d Krist. ✡ **13:35** Ps 118,26 * **14:3** Vjez fusnota ăn 6,7.

10 Kănd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča
kănd ăla karje ta kimat t vidja, osă vije s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină š šăz la
maj bun lok.’ Aša osă primještj čast la tuată lumja karje je la gozbă.
11 Činje p jel săngur adrikă, osă fije ponizăt, a ăla karje săngur p jel ponizaštje
osă fije adrikat.”
12 Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: “Kănd kjem p gostjamja la
ručak ili la vičeră, nu kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič komšiji
alji bugac, k š jej p tinje osă kjamă š aša c ăntuarčje zajamu.
13 Njego kănd fač gozbă kjamă š p lumja karje je sărač, invalidj, p ălja karje
nu puatje s umblje š p lumja vuarbă
14 karje nu puatje s t kjamje la gozbă s c ăntuarkă zajamu. Atunča osă fi
zaista blagoslovit, k Dimizov osă c ăntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s
uskrisnjaskă toc pravedni lumje dăla morc.”

Isusu rubjaštje d gozbă ăn cara alu Dimizov (Mt 22,1-14)

15 Kănd unu dăla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzăt kum
Isusu asta arubit, jel azăs: “Blago alu tot ăla karje osă mălănčj la gozbă ăn
cara alu Dimizov!”
16 Isusu ja zăs: “Njeki om afukut marje gozbă š akimat p mulc lumje.
17 Kănd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă alu gostjamje p
karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’
18 Ali tot ăla ančiput s zăkă k nu puatje s vije. Unu azăs alu argatuluj:
‘Amkumprat njeka njivă š mora s pljek jar s m ujt. Mărog d tinje, oprost-
jaštjem.’
19 Altu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed
kum orjaštje. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’
20 Aldă trje (3) azăs alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’
21 Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azăs. Gospodaru p aja
sa nikăžăt š azăs alu argatuluj: ‘Fuđ odma p larđj š p uskje ulic ăn tot trgu š
duj aiča p sărači š p invalidj, p lumja vuarbă, š p ălja karje nu puatje s umblje.’
22 Kănd aša afukut, argatu azăs: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit
tu š jaštje još lok.’
23 Azăs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dăn trg š kată p drumurj š p
stazje š natirjaštilje s vije s m napunjaskă kasa.
24 Istina je ničunu d ălja prvi p karje akimat nusă mălănk nimika d gozba
amja!’ ”

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj (Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

25 Pănd Isusu anastavit drumu aluj ăn Jeruzalem, la sljedit jako multă
lumje. Isusu sa okrinit š azăs alor:
26 “Akă njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s fije učeniku alu mjov akă vrja
bilo p činje maj mult njego p minje. Ăn usporedbă ku ljubavu aluj kătri minje,
jel mora s mrzaskă š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracă, p
surorilje, čak š p životu aluj.
27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakă dăpă minje, nu puatje s fije učeniku alu
mjov.†

† **14:27** Vjez fusnota ăn 9,23.

28 Akă njeko dăla voj vrja s sagradještj kulă, nusă šăz prvo š s procinještj kăt
kuštjaštje s vjadă arje dăstul banj s u završaskă?
29 Inače možda osă c nistanjaskă banj dăpă aja če završăštj samo temelju, a
atunča toc karje aja vjadje osă rădă d tinje.
30 Osă zăkă: 'Ăsta om ančiput s gradjaskă, a na putut s završaskă!'
31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskă ăn rat ku altu car, akă na găndit
dal puatje s pobidjaskă? Dal prvo nusă s sastajaskă ku savjetnici aluj š s
rubjaskă ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskă
p ăla karje p jel vinje ku duavăzăč mij (20.000) d vuastje?
32 A akă shvatjaštje k nusă puată s pobidjaskă p altu car, osă trimjată p
poslanikurlje la dušmanu aluj păn d je još maj dăpartje. Osă ăntrjabje p altu car
če vrja dăla jel s puată s fije miru ăntră jej.
33 Isto aša, găndic d cjenă s m sljedic. Nimilja dăla voj nu puatje s fije učeniku
alu mjov, akă nu lasă tot če arje.
34 Ălja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašă sarja. Sarja je bună, ali
akă apurdut okusu, če osă fač jar s fije bună?
35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pămănt, a nuje
bun čak š d hrpă d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke
š s razumjaskă!"

15

Isusu rubjaštje vorbă d vuaje karje sa purdut
(Mt 18,12-14)

1 Zuviljaštja mulc carinikurj š alcă grešnikurj vinje la Isusu kum apunja
urjajke la ănvăcala aluj.
2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: "Isusu s družaštje
ku grešnikurlje! Čak š mălănkă ku jej!"
3 Isusu d aja arubit asta vorbă:
4 "Akă njeko dăla voj arje usută (100) d voj š pjardje una dăla vuaje, če osă
fakă? Dal nu lasă nuavăzăč š nuavă (99) p pijană š s pljače s ukatje š p aja una
karje apurduto păn d nu ugăsaštje?
5 Sigurno! Š kănd ugăsaštje, upunje p umirje tot vjasăl
6 š aduč akas. Atunča kjamă p ortači š p komšiji š lji zače: 'Veseljcăvă ku
minje! Angăsăt p vuaja karje sa purdut!'
7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje
dăla grešală njego d nuavăzăč š nuavă (99) lumje karje je pravedni š već sa
okrinit la Dimizov."

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

8 Atunča Isusu azăs: "Također, akă njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d
arđint* š una pjardje, če osă fakă? Dal nu prindje lampa, s mătără kasa š s
ukatje binje?
9 Sigurno! Š kănd ugăsaštje, kjamă p prijateljicilje š p komšinicilje š zače:
'Veseljcăvă ku minje! Angăsăt banji karje apurdut!'
10 Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje
s okrinjaštje la Dimizov."

---

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ăn grčki original: "zjače (10) drahmi". Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnică.

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

11 Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj.
12 Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata
akuma majdată če osă morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor
adat talu aluj.
13 Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot, apljikat dăn
kasă, š apljikat dăpartje ăn alta državă š ănklo atrijit frzdă minc š rasipja tuatje
banji p jel.
14 Kănd apotrošăt tuatje banji aluj, ăn pămăntula karje irja afost marje
fuamje š na vut če s mălănčje.
15 Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pămăntula
p karje atrimjes ăn pijană s păzaskă porči.†
16 Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănčje mănkarja ku karje s rănjaštje
porči, ali nimilja nu ja dat.
17 Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit: Toc radniči karje
lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča
mor d fuamje!
18 Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, ampogrešăt păntruv
Dimizov š păntruv tinje.
19 Nu sănt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštimă
s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’
20 Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d partje, tatusov la vizut
sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat.
21 Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje! Nu sănt
više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’
22 Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,‡ aja karje maj măndră,
š l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje!
23 Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim.
24 Daja če ăsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a
akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.
25 D vrijamaja fičoru maj bătărn alukrizat ăn polje. Kănd sa tors dăn polje š
avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kăntă š žuakă.
26 Akimat la jel p unu d argat s ăntrjabje če s dogodjaštje aja.
27 Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s
proslavjaskă če nuavă sa tors bijatu viuv š zdravăn.’
28 Ali maj bătărn fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ăn kasă. Aša tatusov aišăt
afar s s ruađje mult d jel s utră ăn kasă.
29 A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăsk š nikad na odbit s fak aja če maj
zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mjej.
30 Ali kănd sa tors ăsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja
ata, a tu adat s taje maj bun mjel š aprididit gozba d jel!’
31 Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am
pripadnjaštje cije.
32 Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če ăsta fratutov irja mort, a
akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ ”

---

† **15:15** D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănčje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rušănje s ranjaskă p porči. ‡ **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ăn važne događajurj.

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepošten

1 Isusu arubit alu učenikulor asta vorbă: “Afost unu om karje irja bugat š
avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatašuluj
kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj.
2 Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja
zăs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravlješt ku bugacija amja.
Pripremjaštje papirulje ăn karje skrij tuată imanja amja š činje če dugujaštje.’
3 Upravitelju p aja azăs săngur aluj: ‘Gospodaru osă m lasă. Kum akuma
osă priživjesk? Nu sănt capăn s surp, š m rušănje s prosăsk.’
4 Štiuv če osă fak kănd gospodaru m lăsa, osă fak aša k lumja osă m
primjaskă ăn kasă alor š s pobrinjaskă d minje.
5 Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi
antribat: ‘Kăt ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’
6 Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d bătojurj d ulje.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă
računu p karje skrije k ajzăs k osă platješt usută (100). Šăz š majdată skrije
još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguješt p činzăč (50).’*
7 Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zăs:
‘Usută (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije
k ajzăs k osă platješt usută (100). Šăz š majdată skrije još unu račun.
Prominjaštje iznosu karje duguješt p optzăč (80).’†
8 Kănd gospodaru auzăt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča
fost aša d snalažljiv.
Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pănd s pripremjaštje
d životu alor ăn pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje
trijaštje ăn lumină pănd s pripremjaštje d životu alor p pămănt karje vinje.‡
9 Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pămăntusta s ažutăc alu
alcilor š steknic ortačj ăn čerj. Atunča kănd osă fic morc š lăsăc bugacija alu
pămăntusta, osă primjaskă p voj ăn vječna kasă.
10 Činje god je vjeran ăn mič stvarurj, osă fije vjeran š ăn maj marj stvarurj, a
činje god je nepošten ăn mič stvarurj, osă fije nepošten š ăn maj marj stvarurj.
11 Akă nu ištjec vjerni ăn bugacija alu pămăntusta, činje osă vu dja bugacije
p čerj?
12 Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj,
činje osă vu dja aja če vuavă osă pripadnjaskă?
13 Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj (2) gospodarurj. P unu osă
mrzaskă, a p altu osă vrja, ili alu unu osă fije vjeran, a p altu osă prezirjaskă.
Nu putjec s služăc š alu Dimizov š alu bugacije.”
14 Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu.

---

* **16:6** Usută (100) d bătojurj ... činzăč (50) – Asta je nješe 3.000 d litjarje š nješe 1.500 d litjarje. † **16:7** Usută (100) d košarje ... optzăč (80) – Asta je nješe 20.000 d kilje š nješe 16.000 d kilje. ‡ **16:8** Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pănd s pripremjaštje d životu alor ăn pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pănd s pripremjaštje d životu alor p pămănt karje vinje – Ăn grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kătri naraštaju alor njego kupi d lumină.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d lumină”) k păzaštje p jej ăntră narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ănvacă dăla jej k trjebje s s pripremjaskă d budućnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akă mudro koristjaštje bugucija karje arje ăn životu alor p pămănt.

15 Atunča Isusu lja zăs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali
Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatrjaštje k je bun, aja
Dimizov smatrjaštje k nu vridjaštje nimika.”

Zakonu š cara alu Dimizov
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

16 “Pănla vrijamjaja kănd avinjit Ivan karje bătjază, Dimizov arătat planu
aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča
noj rubim Bună vorbă d cara alu Dimizov š nagovorim tuată lumje s untrje
ăn jel.
17 Tot čije skris ăn Zakon osă s ispunjaskă. Maj ušurje osă nistanjaskă čerju
š pămăntu njego s nu s ispunjaskă š maj mikă slovă d Zakon.
18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suară dăpă alta fače
preljub, š činje god s suară dăpă mujarje karje irja rastavită fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbă d bogataš š d sărak

19 Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu bogataš karje s ănbrka ăn skumpje
cualje, š tuată zuva amănkat maj bună mănkarje.
20 A pănglă uša aluj azukut săraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d
čirurj.
21 Lazar afost atăta flămănd k avrut s mălănčje čak š puškăji karje kădja dăpă
astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kănji š linđja čirurlje aluj.
22 Una zuvă amurit săraku š anđeli la dus pănla lok d čast pănglă Abraham.§
Maj ănklo amurit š bogatašu š la ăngrupat.
23 Š bogatašu apljikat ănklo undje loku d kaznit.* Pănd s muča, sa ujtat ăn
sus, š avizut d dăpartje p Lazar ku Abraham.
24 Bogatašu astrigat: ‘Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s
umučaskă vrhu alu đajštiluj ăn apă š s vije aiča s m ričaskă ljimba daja če mult
patjesk ăn fokusta!’
25 A Abraham ja zăs: ‘Bijatu alu mjov, dătje d găn d k tu ajdobidit bunje
stvarurj pănd atrijit p pămănt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješăt, a tu t
mučeštj.
26 Osim d aja, ăntră noj jaštje marje provalije. Ălja karje avrja da iča s trjakă
la voj nu puatje s fakă aja, a nič d partja avuastră karje avrja s vije la noj nu
puatje s trjakă aiča.’
27-28 Bogatašu ja zăs p aja: ‘Tato Abrahame, am činč (5) frac. Mărog d tinje,
trimjatălăj atunča p Lazar ăn kasa alu tatimjov s lji opominjaskă s nu vije jej
ăn lokusta undje trpjesk marje mukă.’
29 Ali azăs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracă alji tej arje p zakonu
alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskă.
Trjebje alor s krjadă š s okrinjaskă dăla rov!’
30 A bogatašu ja zăs: ‘Nu vrja, tato Abrahame! Ali akă lji vinja njeko dăla
morc, osă okrinjaštje dăla rov.’

---

§ **16:22** pănla lok d čast pănglă Abraham – Ăn grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbă koristjaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja arată k Lazar afost bliski ăn zajedništvo ku Abraham, ku sămănca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzăt asta vorbă vjerovatno arazumit k je Lazar pănglă Abraham la marje gozbă p čerj, kănd tot narodu osă slavjaskă vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29). * **16:23** ănklo undje loku d kaznit – Ăn grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

31 Ali Abraham azăs alu bogatašuluj: ‘Akă nu krjadje alu Mojsije š alu
prorokurj, nusă s uvirjaskă čak š akă njeko s skuală dăla morc.’ ”

17

*Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s nu navadjaskă p alcă s grešaskă š s oprost-
jaskă alu alcilor karje grešaštje păntruv jej*
(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

1 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osă fakă stvarurj
d karje p alcă navadjaštje p grešală. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko
altu s grešaskă.
2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče ăn apă ku marje buluvan* pănglă
găt, njego s navadjaskă p grešală p una dăla maj mik om.
3 Pa păzăcăvă če fičec. Akă grešaštje još unu dăla učeniku alu mjov, zi k aja
ča fukut k nuje binje š jartăj akă s okrinja dăla grešală aluj.
4 Čak š akă d šaptje (7) vorj p zuvă grešaštje păntruv tinje š šaptje (7) vorj s
ăntuarčje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartăj!”

*Isusu ănvacă p učenikurlje aluj d snagă alu vjerej š jej trjebje s ji služaskă
ponizno*

5 Atunča apostoli azăs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutănje s kridjem maj
mult!”
6 A Domnu Isusu lja zăs: “Akă avjec vjeră atăta pucăn kašă sămănca alu
goruščică, aputja s zăčec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pămănt š
posadjaštitje ăn apă’, š apunja urjajke la voj.
7 Zăčem k njeko dăla voj arje argat karje lukrjază ăn polje ili s brinjaštje d
voj. Kănd argatu s ăntuarčje d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vină akuma, šăz š
mălănkă’? Nu ji zăče!
8 Umjesto aja, osă zăkă gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Dăzbrakitje š
poslužaštje p minje ku mănkarja š ku bjarja! A kănd jo završa, poc tu s mălănč
š s bjaj.’
9 Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskă daja ča fukut aja
če irja azapovjedit aluj? Nu!
10 Aša š voj, kănd fičec aja tot če vuavă Dimizov azapovjedit, zăčec: ‘Noj
ištjem samo argac š nu zaslužăm pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’ ”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje buală p pjalje

11 Pănd Isusu još uvjek pljika kătri Jeruzalem š putuja pănglă granică alu
regije Samarije š alu regije Galileje,
12 avinjit pănla njeki sat. Pănd untra ăn sat, la vizut zjače (10) lumje karje
avja gubă, zarazna buală p pjalje.† Jej astat majdăpartje
13 š ančiput s striđje dăn tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštitje p
noj!”
14 Kănd Isusu lja vizut, lja zăs: “Fuđic š pokazăcăvă la popje s puatje jej s vu
pregledjaskă!”‡ Pănd apljikat kătri popje, sa likujit d gubă.

---

* **17:2** marje buluvan – Ăn grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dăla doj (2) marje ravne buluvanj karje măčinja gruvu ăn pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupă ăn mižlok ăn karje s turna gruvu. † **17:12** gubă, zarazna buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašă obečala k osă s likujaskă, a aja ča skultat, apokazăt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskă k jej više narje gubă, pa lja zapovjedit s fakă aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14).

15 Kănd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu.
16 Akăzut la intja alu Isusuluj ku fălči kătri pămănt š ja zahvaljit. Afost
omula d Samarija.§
17 P aja Isusu antribat p ălja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p
zjače (10) lumje? Undje ălja alanc nuavă (9)?
18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š
azahvaljit alu Dimizov?”
19 A alu omula atunča Isusu azăs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu zače alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osă vije kănd jej nu očekuja (Mt 24,23-51)

20 Ăn una zuvă farizeji antribat p Isusu: “Kănd vinje cara alu Dimizov?”
Isusu lja zăs: “Omu nu puatje s predvidjaskă kănd vinja cara ăn znakurj
karje promatrjaštje.
21 Lumja nusă puată s zăkă: ‘Jakălăj aiča je!’, ili: ‘Jatălăj ănklo je!’ Jakă cara
alu Dimizov akuma ăntră voj.”
22 Atunča alu učenikurlje aluj azăs: “Vinje vrijamja kănd s fic žaljnič s vidjec
zuva kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusă putjec.
23 A lumja s vu zăkă: ‘Jatălăj ănklo je’, š: ‘Jakălăj aiča je!’, ali nu dăc fuga dăpă
jej s m kătăc.
24 K kum š toc vjadje munja kănd s pojavjaštje aša s fije ăn zuvaja kănd jo,
Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk.
25 Ali majdată trjebje mult s trpjesk š lumja ăn asta vrijamje trjebje s m
odbącaskă.”
26 Š isto aša, kum afost ăn zuvilje kănd Noa afost viuv š aša osă fije ăn zuvilje
majdată kănd jo, Bijatu alu Omuluj, osă m pojavjesk:
27 Kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s s ănsuarje š s miritje, tot pănla zuvă
kănd Noa auntrat ăn marje brod.✡ A atunča avinjit potopu š p toc lja uništit
karje na fost ăn marje brod.
28 Š isto aša kum afost ăn zuvilje kănd Lot afost viuv:✡ lumja ăn asta regija
kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s kumprje š s vindă, s obradjaskă
pămăntu š s gradjaskă.
29 Ali ăn zuvaja kănd Lot aišăt dăn trg Sodoma ăn karje atrijit, atunča dăn
čerj foku ku buluvanji karje ardje akăzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuată
lumja ăn aja regija.
30 Isto aša osă fije š ăn zuvă kănd osă m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj.
31 Činje god ăn zuvaja p krovu alu kasăj,† a stvarulje alor je ăn nontru, s nu s
dja ăn zos ăn kasă la stvarurj aluj! Činje god s găsaštje ăn pijană, s nu s ăntuarkă
ăndrăt s ja stvarulje aluj!
32 Dăcăvă d găn̦d če sa dogodit kănd mujarja alu Lot sa ujtat ăndrăt ăn
Sodoma š apoginjit!‡✡
33 Činje god pokušaštje s păzaskă životu aluj, osă l pjargă, a činje god spreman
s lasă životu aluj, osă l păzaskă.

---

§ **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” ăn rječnik.
* **17:22** s vidjec zuva kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Ăn grčki original skrije: “s vidjec š una zuvă p Bijatu alu Omuluj”. ✡ **17:27** Post 7,6–24 ✡ **17:28** Post 19,1–29 † **17:31** Lumja ăn dobaja često s odmurja š s druža p krov karje je ravan, a posebno nuaptja kănd irja maj ričală. ‡ **17:32** Ja sa ujtat ăndrăt kătri Sodomă š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomă. ✡ **17:32** Post 19,16

34 Istina je, ăn nuaptaja kănd osă m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkă
ăn isti pat, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.
35 Dăla duavă (2) mujerj karje zajedno ăn mlin mačină, p una osă ja, a p alta
osă l lasă.
36-37 §Učenikurlje aluj l ăntrjabă: “Domnulje, undje asta osă fije?”
Isusu lji zače: “Undje zače lumja muartă, ănklo s sakupjaštje lešinari.”*†✡

18

Vorba d udovică karje irja uporna ăn molitvă

1 Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji ănvacă kum trjebje uvjek s
s ruagă š nikad s nu odustanjaskă:
2 “Irja ăn njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d
lumje.
3 A ăn trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adăm
pravdă păntruv dušmanu alu mjov!’
4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Š akă numi frikă d
Dimizov š nu marjesk d lumje,
5 osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije
stalno s m dosadjaskă!’ ”
6 Zače Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja
če jel ipak aodlučit!
7 Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š
nuaptja plănđe la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută?
8 Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj,
mătork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăn Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

9 Isusu rubja asta vorbă alu lumjej karje s uzdja ăn jej k je pravedni, š găndja
k je maj bunj d alcă:
10 “Doj (2) lumje avinjit ăn Hram s s ruađje. Unu afost farizej karje lumja l
poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrăza.
11 Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu săn kašă alcă
lumje: lopovj, ăštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kašă
carinikusta.
12 Dadavorj ăn duminică pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.’*
13 A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ăn čerj. Jel tuguja š s
bătja ăn tjept š rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje săn om rov!’
14 Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča
Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun
om. K činje p jel săngur adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel săngur
ponizaštje, Dimizov osă l adrikă.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi
(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

---

§ **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje ăsta odlomaku kašă ăn 36. stih “Doj (2) inš osă fije ăn polje, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mălănkă karnja d živutinj karje amurit. Puatje s vjadă kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje živutinje. † **17:36-37** Kănd lumja vjadje p lešinari kum s s strănđe, štije k ănklo tjela muartă. Isto aša, kănd s dogudja aštja stvarurj, toc osă štije k avinjit kraju. ✡ **17:36-37** Job 39,30 * **18:12** unu tal – Ăn grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32).

15 Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje măna p jej š sa rugat s lji
blagoslovjaskă Dimizov. Kănd učenikurlje aja opazăt, jej lja zabranit s adukă
kupi.
16 Ali Isusu avrut s vije kupi š zăče: “Lăsăc kupi s vije la minje š nu lji putiric
k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ălja karje kašă kupištja!
17 Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă cara alu Dimizovuluj jel
mora s postanjaskă kašă kupilu. Inače nikad nusă untrje ăn jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje ăn cara alu Dimizovuluj (Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

18 Njeki poglavar ăntrijabă p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakă s
primjesk vječni život ku Dimizov?”
19 Isusu l ăntrijabă: “Dăče m kjem k săn bun?‡ Bun je samo Dimizov.
20 Zakonu alu Mojsije šti: ‘Nu fača preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu
optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’ ”✡
21 Omu azăs: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kănd irjam
tănăr.”
22 Isusu zăče alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a
banji podiljaštje alu lumje karje sărač š osă aj blago p čerj. A atunča vină š
pratjaštimă!”
23 Ăla om irja mult bogat š mult sa žalostit kănd auzăt aja če ja zăs Isusu.
24 Kănd Isusu la vizut kăt je žalostit, jel azăs: “Kum je grjev alu bogatašilor s
untră ăn cara alu Dimizov!
25 Maj ušurje arfi alu devăj s s provučaskă p rupă alu akuluj njego alu
bogatašuluj s untră ăn cara alu Dimizov!”
26 Ălja karje aja auzăt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskă?”§
27 Isusu lja zăs: “Aja če lumje nu puatje s fakă, Dimizov puatje.”
28 Petar zăče: “Jakă, noj tot alu nostru alăsat š t sljedim.”
29 A Isusu lja zăs: “Istina je zăk vuavă, tot ăla karje alăsat kasa aluj, ili p
mujarja, ili p fracă, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov
30 već akuma p ăsta pămănt osă primjaskă maj mult njego ča lăsat, a p ăla
pămănt karje vinje osă primjaskă vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjală (Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

31 Isusu astrăns p duavăsprjače (12) apostolurj š lja zăs: “Jakă untrăm ăn trg
Jeruzalem. Ănklo osă s ispunjaskă tot če prorokurlje askris ăn Svăntă pismă
d minje, d Bijatu alu Omuluj.
32 Osă m predajaskă alu lumjej karje narje frikă d Dimizov,* osă sprdu-
jaskă d minje, osă m zlostavljaskă š osă škupje p minje.

---

† **18:17** Dimizov kată dăla lumje s prihvatjaskă vlastu aluj p jej ku pouzdjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ăn cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskă ku pouzdjala š ku ponizala kašă kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljaštje pitanje s vjadă dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akă omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindă tot če arje š s l sljedjaskă. ✡ **18:20** Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20 § **18:26** Ăn vrijamjaja mulc Židovj găndja akă je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije ăla om posebno bun. Pa kănd ăštja lumje auzăt p Isusu kum zăče k je alu om bugat nemoguće s utrje ăn cara alu Dimizov, agăndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskă s utrje ăn vara alu Dimizov. * **18:32** alu lumjej karje narje frikă d Dimizov – Ăn grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovă karje na vut frikă d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor.

33 Š jej osă m bată ku biču š osă m umuară, ali d trje (3) zălje jo osă m skuală dăla morc.”
34 Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskă
k aštja stvarurj osă ispunjaskă vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s
shvatjaskă če Isusu alor azăs.

Isusu ăntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja
(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)

35 Kănd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pănglă drum šadje njeki om
karje nu vidja š prusa.
36 Kănd vorbu auzăt p mulc lumje karje vinja kătri jel, ăntriba činje aja.
37 Jej ja zăs: “Jakă vinje Isusu dăn Nazaret.”
38 Jel p aja astrigat: “Isususlje, Bijatu alu David,† smilujaštitje mije!”
39 Lumja karje afost la intje ja zăs s takă, ali jel samo još maj tarje strigă:
“Bijatu alu David, smilujaštitje mije!”
40 Kănd Isusu auzăt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukă omu la jel. Kănd
vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat:
41 “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zăs: “Vrjauv s m torč vidu,
Domnulje!”
42 A Isusu ja zăs: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”
43 Omu karje nu vidja dăturdată avizut š apljikat p drum dăpă Isusu š slavja
p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

1 Isusu auntrat ăn Jerihon. Pănd jel atrikut p trgula,
2 afost ănklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ăn aja
regija d Rim š mult bogat om.
3 Apokušăt s vjadă p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadă pisti
multă lumje.
4 Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvă pănglă karje atribja Isusu s
trjače s puată p ja s l vjadă.
5 Kănd Isusu ažuns pănla smokvă, sa ujtat ăn sus š ja zăs aluj: “Zakeju,
majdată dătje ăn zos! Astăz mora s viuv la tinje ăn gostjamje.”
6 Zakej majdată sa dat ăn zos š la primit p Isusu ăn gostjamje, tot bukurat.
7 Ali tuată lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskă: “Nu trjebje s pljače ăn
gostjamje la omu rov!”*
8 A maj ănklo Zakej saskulat š zăče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakă pola d
imanja amja dau alu lumjej karje je sărakă, a p tot ăla p karje la šălat s ji tork
d patru (4) vorj kăta amlat dăla jel.”

---

† **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ăn Izrael. Ăn vrijamaja lumja koristja “Bijatu alu David” kănd rubja d Mesija.

* **19:7** Ăn ăsta pămănt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cănja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatrja k je izdajice d vjera š d narod alor.

9 Isusu azăs p aja: “Astăz ăn kasasta avinjit spasjala† k š omusta je prava
sămănca alu Abraham!‡
10 Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasăsk p lumja karje je
purdută.”§

Caru š argacă aluj
(Mt 25,14-30)

11 Pănd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej
agăndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbă:
12 “Njeki om dăn familjije bună sa sprimit s putujaskă p dăpartje pămănt. Jel
atribut s pljače ănklo s dobidjaskă vlastu dăla caru marje. Atunča s ăntuarče
ăn pămăntu aluj s puată s vladjaskă ka caru.†
13 Majdată njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usută
(100) kovanic d arđint‡ š lja zăs: ‘Trgujic pănă god jo nu vinja.’
14 Ali lumja d pămăntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p
poslanikurlje s zăkă: ‘Nu vrjem jel s carujaskă p noj.’
15 Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kănd sa tors akasă, azapovidit s kjamje
p argacă alu karje jel adat banji. Avrut s štije kăt tot ăla zaradit d jel.
16 Prvi argat avinjit š zače: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat
š afukut zaradă d zjače (10) vorj maj mult.’
17 Zače caru: ‘Bun lukru! Bun ešt argat. Daja ča fost vjeran ăn maj mikă, c
dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’
18 Altu argat avinjit š zače: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat
š afukut zaradă d još činč (5) vorj maj mult.’
19 Š p aja caru zače: ‘Tu osă vladjaštje p činč (5) trgurj.’
20 Ali aldă trje (3) argat avinjit frzdă zaradă š ji zače: ‘Gospodarulje, jakăc
arđintu. Lam cănut skuns ăn maramică.
21 Ma fost frikă d tinje daja če ešt strog om. Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă
uložăt d tinje š căj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje.’§

---

† **19:9** ăn kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasăt p lumja karje trijaštje ăn kasasta”

‡ **19:9** omusta je prava sămănca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zăkă k Zakej irja bun Židov kaşă Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ăn Dimizov š daja če trija kum azăs Dimizov.

§ **19:10** lumja karje je purdută – Asta značaštje lumja karje nu kridja ăn Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kaşă ălja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot ăla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ăn Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6).

* **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvă osă vije š osă fakă cara alu Dimizov p pămăntusta kum jel aputja s vladjaskă p pămăntusta d trg Jeruzalem. Multă lumje agăndit k Isusu kaşă Mesija akuma pljakă ăn Jeruzalem s fakă upravo aja.

† **19:12** Ăn vrijamaja afost doj trje židovj d različită familjije karje je bogată karje pljika ăn Rim s kată pravo s vladjaskă narodu aluj ăn pămăntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rămăje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ăn asta vorbă binje irja konuskută alu Židovilor.

‡ **19:13** usută (100) kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “mina” (š ăn aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una mină ăn vrijamjaja afost isto če omu aputut s zaradjaskă akă lukrjază usută (100) d zălje.

§ **19:21** Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje š căj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje – Ăn grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužăt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovică karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ălja karje lukrjază d jej. Ăn vorbasta ăsta argat ja fost frikă d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno găndja k akă pjardje banji, mora săntuarkă banji alu carula, a akă zaradjaštje maj mult banj, caru osă l zadržaskă d jel. Daja če, na fukut nimika.

22 Caru ja zăs: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zăs tu. Tu zăč k săntstrog. Tu zăč jo jav tuată zarada dăla ăla če alcă auložăt d minje š jo căv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje!*
23 Dăče atunča na pus banji alji mje p bankă?† Aša barem adobidja kamatje.’
24 Atunča caru zăče alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Lăcăj dăla jel usută (100) kovanic d arđint š dăcăj alu ăla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’
25 Jej azăs: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’
26 Caru azăs, ‘Istina je tot ăla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osă dobidjaskă još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osă s s ja š aja če arje.
27 Ali ălja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecălje aiča š lji umurăc la intja amja.’ ”

Isusu untră ăn Jeruzalem ka caru
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

28 Dăpă aja če Isusu azăs, nastavit s pljače la intja alor kătri Jeruzalem.
29 Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj.
30 Lja zăs: “Fuđic ăn satula la intja avuastră.‡ Š čim untrăc, osă vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu la jahit.§ Dizljigăcălăj š dučecălăj aiča.
31 Akă ăntrijabă njeko p voj: ‘Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?’ Zăčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’ ”
32 Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu.
33 Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?”
34 Jej lja zăs: “Alu Domnuluj ăntrjabje.”
35 Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagă.
36 Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu.
37 Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ăn Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut če Isusu majdată afukut.
38 Jej rubja:
“Blagoslovit p caru
p karje Domnu atrimjes!
Hvaljic p Dimizov karje dă miru!
Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*✡
39 Ali njeki farizeji karje irja ănklo azăs: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej s takă!”

---

* **19:22** jo căv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje – Ăn grčki original skrije: “jauv aja če nam ulužăt š pokupjesk aja če na sadit.” † **19:23** bankă – Ăn grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Ăn aja dobă na vut bankje, ali lumjaja lukriza kaša bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga. § **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k živutinilje karje nikad na fost zajašătje ili koristitje d lukru majbinje d služală alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7). * **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ăn grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ✡ **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1

40 Isusu zăče: “Akă jej osă takă, istina je, š buluvanji p tot glasu osă s
radujaskă!”

Isusu plănđe p Jeruzalem

41 Kănd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plănđja dăpă
lumjaja ăn trgula
42 š azăs: “Kănd barem samo s štijec če vuavă osă adukă miru!† Ali akuma
je vuavă skuns.
43 K vinje vrijamja kănd dušmani alji voštri s gradjaskă kulje pănglă zidu
alu trguluj s vu napadjaskă d tuatje părcă, vuastja alor osă vu okuljaskă š nu
putjec s fuđic.
44 Nusă s lasă ăn trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osă
uništjaskă tot trgu alu vostru š tot čije ăn jel voj daja če na prepoznajit asta
vrijamje kănd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskă.”‡

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ăn Hram
(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

45 Kănd auntrat ăn dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dăn jel s putirjaskă
p tuată lumja karje ănklo vindje.§
46 Isusu lja zăs: “Skris je ăn Svăntă pismă: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d
rugală’,✡ a voj pretvorit ăn lok undje s strănđe lopovi!”✡
47 Dăpă aja Isusu tuată zuva ănvăca ăn dvorištja alu Hramuluj. Glavni
popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcă vođe alu židovilor s ujta kum
s l apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje.
48 Ali jej nu ja putut nimika s ji fakă daja če tot narodu upija tuată vorba
karje Isusu rubja.

20

Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast
(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

1 Ăn una zuvă kănd Isusu ănvăca ăn dvorištja alu Hramuluj š rubja alu
lumjej Bună vorbă d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji
d zakonu alu Mojsije š vođilje.
2 Š jej la antribat: “Zi nuavă, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat
vlast d asta?”
3 A Isusu lja zăs alor: “Š jo osă ăntrijeb p voj. Zăčec mije
4 činje adat vlast alu Ivan karje bătjază s rubjaskă š s fakă aja ča fukut,
Dimizov ili lumja?”

---

† **19:42** Isusu arată tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ănklo osă l odbacaskă kašă caru karje Dimizov akuljes š daja jej osă najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružaštje trgu karje arje zidurj pănglă jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskă pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kănd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašă d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osă dogodjaskă ăn Jeruzalem ăn budućnosti, š sa dogodit. Ăn 70 d aj. maj ănklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ănklo amurăt multă lumje. § **19:45** lumja karje ănklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja živutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskă žrtvă. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdăpartje, lumja karje vindă afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spričja s s ruađje š s poštujaskă p Dimizov. ✡ **19:46** Iz 56,7 ✡ **19:46** Jr 7,11

5 Jej raspravlja ăntră jej če s zăkă alu Isusuluj. Jej azăs: “Akă zăčem:
‘Dimizov’, osă nji ăntrjabă: ‘Dăče atunča nu ja krizut?’
6 A akă zăčem: ‘Lumja’, tuată lumja osă arunče buluvanji š osă nji muară
daja če je uvjeric k je Ivan proroku.”
7 Atunča jej zače alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.
8 A Isusu lja zăs: “Kum voj mije nu zăčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zăk
vuavă činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

9 Atunča Isusu lji spunje asta vorbă alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd
š adat ăn zajam alu omuluj karje lukrjază ku vinogradu. Atunča omula
apljikat š na vinjit mult lunj.
10 Kănd avinjit vrijamja d strugurj s lja dună, atrimjes gazda alu vinogradu-
luj p argatu aluj s ja talu aluj d berbă. Ali lumja karje lukrjază ăn vinograd je
la butut p argatu š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje.
11 Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes
ăndrăt ku mănilje gualje.
12 Gazda alu vinograduluj atrimjes aldă trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š
la putirit.
13 Atunča gazda alu vinograduluj zače: ‘Če s fakă? Osă trimjet p bijatu mjov
karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osă l poštujaskă.’
14 Ali kănd lumja dăn vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azăs: ‘Ăsta osă
nasljedjaskă imanja. L umurăm š atunča imanja osă fije nostru!’
15 La putirit dăn vinograd š la umurăt.
Če găndic k osă fakă gazda alu vinograduluj kănd osă audă ča fost?
16 Osă vije š osă umuară p lumja dăn vinograd, a vinogradu osă dja ăn
najam alu alcilor.”
Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zăs: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”
17 Atunča Isusu binje s ujtă p jej š zače: “A če značaštje atunča aja čije skrisă
ăn Svăntă pismă:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✡

18 Toc karje kadje p buluvanula osă sparđje kašă găvanu d glină, š akă kadje
ăla buluvanu p njeko osă fije măčinat.”
19 Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p
Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbă d jej. Ali na fukut aja
k lji irja frikă k lumja osă okrunjaskă păntruv jej.

Popurlje pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto če nuje binje
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

20 Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes
dăpă jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azăs nješto
rov kum s l predajaskă alu upravitelj alu rimuluj ăn asta regija kum aputja s
kaznjaskă p Isusu.
21 Špijunurlje azăs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ănvăc istină š
k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ănvăc p lumja s
trijaskă aša kum Dimizov vrja s jej trijaskă.

✡ **20:17** Ps 118,22

22 Spunje nuavă dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili
nuje.”*
23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ăn zamkă š lja zăs:
24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je
slikaja š alu činje lumje p ja?”
Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”
25 Isusu lji zača: “Atunča dăc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dăc
čije alu Dimizovuluj.”
26 Daja na putut p Isusu pănglă toc s l optužaskă k azăs nješto če nuje binje,
već atikut š sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaštje s ănšală p Isusu s zăkă nješto če nuje binje (Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s
skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu:
28 “Učiteljulje, Mojsije askris ăn zakonu alu nostru k akă njeki om amurit š
alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ănsuarje p mujarja
alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. Ăla bijat osă fije nasljedniku alu
pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj.§✡
29 Udată afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ănsurat š amurit frzdă kupi.
30 Atunča altu fratje sa ănsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š
jel amurit.
31 Isto aša aldă trje (3) fratje sa ănsurat š amurit. Š toc fracă karje arămas sa
ănsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdă kupi.
32 Maj ănklo amurit š mujarja.
33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja ăn zuvaja
kănd irja mărtată dăpă toc šaptje (7) frac?”
34 Isusu lja zăs: “Lumja p pămăntusta s suară š s mărită.
35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p pămăntu alu nov. Š p ălja
karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskă p pămăntula, nusă ănsuară
nič s miritje.
36 Osă fije kašă anđeli daja če nikad nusă muară. Jej jaštje kupi alu Dimizov
daja če Dimizov lja tors dăla morc.
37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muartje? Čak š Mojsije apokazăt
k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt ăn odlomaku d grmu karje ardje
undje Mojsije azăs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu
Jakov.’✡* A jej amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja.

---

* **20:22** Jej sa nadit k Isusu osă zăkă ili “da” ili “nu”. Akă zače “da”, atunča židovi arfi nikăžăc p jel če lja rubit k mora s platjaskă porezu alu altă vlast. Akă zače “nu”, atunča vođilje aputja s zăkă alu Rimljanilor k Isusu ănvacă p lumja s prekršaskă zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašă dnevnica d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ăn bătărn pămănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvatja usmena văncală, već samo čije skris ăn knjige alu Mojsije. Također nu kridja ăn uskrisnjală (vjez “Saduceji” ăn rječnik). § **20:28** kum ja aputja s fakă bijat. Ăla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj – Ăn grčki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.” ✡ **20:28** ZakPon 25,5 ✡ **20:37** Iš 3,6 * **20:37** Ăn rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”.

38 A Dimizov nuje Dimizov alu ălja karje rămănje morc, već Dimizov alu
lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja smatrjaštje k jej vij.”†
39 Atunča azăs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzăs!”‡
40 Dăpă aja nu sa osudit s ăntrijabă p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

41 Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dăče učitelji zače k je Kristu bijatu alu
Caru David?
42 K David săngur zače ăn knjigă alu Psalam undje askris:

‘Domnu azăs alu Domnuluj alu mjov:
Šăz p dirjaptă amja, s vladješt ku minje
43 pănd nu puj p dušmanji alji tej kašă klupa dusu pičuarje alji tijalje.’✡

44 Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija
puatje s fije samo potomaku alu David?”§

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s păzaskă d učiteljurj d zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

45 Pănd narodu apus urjajke, Isusu azăs alu učenikurlje aluj:
46 “Păzăcăvă d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku
aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskă ku marje poštujală p ulic. Jej vrja
s šagă p počasne lokurj ăn sinagogje š la nutje.
47 P prjevară ja imanja alu udovicilor, a s ruagă mult s puată lumja s lji
vjadă. Jej osă fije kaznic maj rov d alcă lumje.”

21

Udovica dă alu Dimizov tot če arje
(Mk 12,41-44)

1 Isusu ăn Hram avizut p bogataši kum ubacăt banji ăn blagajnă alu
hramuluj.
2 Atunča avizut š p njeka udovică kum arunkă samo duavă (2) maj mič
kovanic.
3 Isusu azăs alu učenikulor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sărakă udovică
apus maj mult njego jej toc zajedno!
4 K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sărakă, adat tot če arje.”

---

† **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskă. Još afost vij š aštiptat zuva kănd Dimizov osă lji dja nuavă tjela karje trijaštje frzdă muartje. ‡ **20:39** Većina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikă dăla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvă osă uskrisnjaskă p morcă, farizeji ăn aja akrizut pa sa složăt ku odgovoru alu Isusuluj. ✡ **20:43** Ps 110,1 § **20:44** Ăn zavjetu alu Bătărn arje proročanstva d sămănca alu caru David karje una zuvă osă spasaskă p narodu Izrael dăla dušmanji aluj š uspustavjaštje pravdă p pămănt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6–7; 11,1–5; 42,1–4; Jr 23,5–6). Maj ănklo Židovi ăla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pănd pămăntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agăndit k Mesija osă fije vladaru p pămăntusta karje osă lji oslobodjaskă patjală dăla abanđi š dăn jej jar osă stvorjaskă capăn narod d karje afost ăn vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dăla David, maj marje dăn bilo karje vladar p pămăntusta. Aja lumja još na razumit.

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osă vije (Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

5 Kănd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d
maj măndru buluvan š ukrasăt ku maj măndri darurj karje lumja adat alu
Dimizov, Isusu zače:
6 "Osă vije vrijamja kănd nusă rămije nič unu buluvan p buluvan d Hra-
musta če vu ujtac. Tot s fije duburăt."
7 Š daja jej la antribat: "Učiteljulje, kănd tot aja osă dogodjaštje? D karje znak
osă najavljaskă d tot aja če vinje?"
8 Ja zăs Isusu: "Păzăcăvă s nu vu ănšalje! Mulc osă vije š osă zăkă: 'Jo sănt
Mesija'* š osă zăkă avinjit kraju! Nu lji kridjec.
9 Kănd audjec d raturj š d pobună, na vjec frikă. Tot aja mora s dogodjaskă,
ali kraju alu pămăntuluj nusă vije još."
10 Zače još: "Narodu osă zaratjaskă păntruv narod š cara păntruv cară.
11 Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osă fije
događajurj d karje lumja osă fije frikă š znakurj p čerj k vinje nješto rov.
12 Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă š osă vu maltetirjaskă. Osă vu dja
ăn sinagogă la sud š p voj osă trimjată ăn kisuarje. Osă vu dukă la intja alu
carurj š la upraviteljurj daja če sljidic p minje.
13 Osă vu zadisaskă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră d minje.
14 Nu vu brinic akuma če s zăčec d minje ăn obrană
15 k jo osă vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj
nusă puată s odoljaskă nič s ăntuarkă vorba.
16 Čak š roditelji, fracă, familija, š ortači osă vu predajaskă. Osă vu umuară
p njeko d voj.
17 Toc osă vu zamrzaskă daja če sljidic p minje.
18 Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjaskă.†
19 Osă dobidic život akă mije răminjec vjerni."

Isusu rubjaštje d uništjala alu Jeruzalem (Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

20 "Kănd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osă štijic k avinjit vrijamja
d uništjala alu Jeruzalem.
21 Ălja karje sa trefit ăn Judeja atunča s fugă ăn djal. Činje je ăn trg atunča s
fugă dăn jel, a ălja karje s găsaštje ăn okolică atunča s nu untră ăn trg.
22 K aja osă fije zăljilje alu Dimizovuluj d kaznjală ku karje osă ispunjaskă
tot če skrije ăn Svăntă pismă d asta vrijamje.
23 Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dă s sugă ăn vrijamjaja daja če
osă vije marje rovu ăn pămăntusta š marje gnjev osă kadă p narodusta.
24 Vuastja osă umuarje p njeka lumja š p alci osă lja dukă kaša p ratne
zarobljenikurlje ăn tot pămăntu. Nežidovi osă gazaskă p Jeruzalemu pănă god
nu triča vrijamja alor."

---

* **21:8** Mulc osă vije š osă zăkă: 'Jo sănt Mesija' – Ăn grčki original skrije: "Mulc osă vije ăn lumilje alu mjov š osă zăkă: 'Jo sănt.' " Aja puatje s značaskă k jej tvrdjaštje k je săngurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj.

† **21:18** Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjaskă – Ăn grčki original skrije: "Ali nusă kadă nič fir dăn kapu alu vostru". Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dăn tjelă alu omuluj. P načinula naglašaštje k nu lji trjebje s lji brinjaskă sigurnost alor. Š akă njeko dăla jej osă muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osă uskrisnjaskă ăn vječni život p altu pămănt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikă.

Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pămănt
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

25 “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună š p stjalje. A p pămănt
osă fije marje zbunjală, ka valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Păntruv aja tot
narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku frikă.
26 Čak š stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă š d marje užas
karje osă vije p pămănt.
27 Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p
oblak‡ ăn marje moć š ăn slavă.
28 Kănd aja tot ănčapje s dogodjaskă, avjec inimă š fic pljinj d nadă k Dimizov
osă vu oslobodjaskă ăndată.”

Isusu rubjaštje d smokvă
(Mt 24,32; Mk 13,28)

29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: “Ujtacăvă la smokvă ili bilo d karje
ljemn.
30 Kănd vidjec pupu alu smokvăj atunča š săngurj štijec k je vara apruapje.
31 Isto aša kănd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni
k je cara alu Dimizovuluj apruapje.
32 Istina je zăk vuavă, asta generacija nusă trjakă pănd tot asta nu s
dogudja.§
33 Čerju š pămăntu osă trjakă, ali vorba amja s rămăje zauvjek!”

Isusu ănvacă p učenikurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

34 Isusu azăs: “Păzăcăvă š nu fic kašă lumja karje je tupavj d mamurluk š d
bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osă iznenadjaskă
35 kašă zamka. K osă vije p tuată lumje karje stanujaštje p pămănt.
36 Ăn tuată vrijamja păzăcăvă š rugacăvă s putjec s avjec snagă s izdržic
aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stăc la intja amja, la intja alu Bijatu alu
Omuluj.”
37 Isusu tuată zuvă ănvăca ăn Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal
Masline.
38 A tot narodu s skula dănzorja š pljika ăn Hram s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskă p Isusu
(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

‡ **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

§ **21:32** Jaštje altje načinurj s s razumjaskă ăsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ălja karje afost vij ăn vrijamjaja pănd Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osă fije pănla vinjala alu Kristuluj osă ănčapje s fije aja pănd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isususluj, a aja značaštje k uvjek osă vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isususluj tot pănla vrijamje kănd jel s ănturčja p pămănt; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasă” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu židovilor osă trijaskă š kănd Isusu osă ăntuarkă p pămănt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osă trijaskă ăn vrijamje kănd vinja kraju, š aja značaštje k osă s dogodjaskă događajurlje karje s spominjaštje ăn stihurj 25–26, a aja značaštje k Isusu osă ăntuarkă p pămănt d život alu aja generacije.

1 S približa Prazniku d mălaj frzdă germă. Ăsta praznik s kima š Pasha.*
2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kăta kum s l apuče p Isusu
š s l osudjaskă p muartje, ali lja fost frikă d lumje s nusă bunjaskă.
3 Ăn vrijamaja Sotona auntrat ăn Juda Iškariot karje je unu dăn jej du-
avăsprjače (12) apostolurj.
4 Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu
stražăj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu.
5 Jej s raduja š ja obečit k ji dă banj.
6 Juda apristanit. Aša jel kăta bună vrijamja s lji dja p Isusu kănd lumje nusă
fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjaskă vičera alu Pasha (Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

7 Avinjit zuva s ănčapje Prazniku d mălaj frzdă germă, kănd s žrtvujaštje
vuaje d vičeră alu Pasha.
8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s
mănkăm una.”
9 Učenikurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mănkăm?”
10 Lji zače aša: “Čim untrăc ăn trg Jeruzalem, osă vu sretnjaskă unu om karje
aduče apă ăn bukal. Fuđic dăpă jel ăn kasă karje untră
11 š zăčec alu domačinuluj: ‘Učitelju ăntrijabă ăn karje sobă puatje s mălănče
vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’
12 Jel osă vu ratje marje sobă p kat, karje spremită. Ačija pripremic vičera.”
13 Petar š Ivan sa dus ăn trg š jej angăsăt tot kum Isusu lja zăs š ačija
apripremit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mălănkă vičera alu Pasha (Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

14 Kănd avinjit vrijamja d vičeră alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku
apostoli.†
15 Jel azăs: “Amčeznit ku tot sufljetu s mălănk ku voj asta vičera alu Pasha
majdată d muka amja.
16 Vu zăk k nu maj mălănk vičera alu Pasha pănd nu vinja zuva s s mălănče
ăn cara alu Dimizov.”‡
17 Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š zače: “Lăc š podjeljic
vinu ăntră voj.
18 Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pănd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”
19 Atunča alat mălaju š zahvaljit alu Dimizov, la frănt š la dat alu učenikulor, š
azăs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d spomen.”

---

* **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja ăn tot anu p zuvă majdată s ănčapje prazniku d mălajurj frzdă germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označală d tuatje opt (8) zălje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zălje d praznik d mălajurj frzdă germje. † **22:14** apostoli – Ăštja je duavăsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13). ‡ **22:16** pănd nu vinja zuva s s mălănče ăn cara alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “pănd god nusă ispunjaštje ăn cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d găn p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kănd žrtvujit mjelu š apus sănđilje aluj p ušilje alu kăšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sănđilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešală. Isusu jar osă vije š s vladjaskă kašă caru, a atunča lumja karje krjadje osă fakă nuntă š s slavjaskă k Dimizov lja izbavit.

20 Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs: “Asta je sănđilje alu mjov karje
s varsă kašă žrtva d voj. Ku sănđilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku
narodu aluj.
21 Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal.
22 Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu ăla karje
izdajaštje p minje!”
23 Učenikurlje ănčapje ăntră jej s ăntrijabă činje dăn jej putja s fakă aša rov.

Činje maj marje ăn cara alu Dimizov
(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

24 Učenikurlje ančiput s s prepirjaskă d aja činje dăn jej arfi maj marje.
25 Isusu azăs: “Carulje alu pămăntusta vladjaštje p narodu alor š provod-
jaštje vlastu p jej. Š ălja carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj.
26 Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ăntră voj s fije kašă ăla maj
mik, a vođa kašă argatu.
27 Mi začec, činje je maj marje, ăla karje šadje la astal ili ăla karje l služaštje?
Ăla la astal, dănă? Ali nu ăntră voj, k, jakă, jo sănt ăntră voj kašă argatu.
28 Voj afost pănglă minje ăn kušnjilje alji mjalje.
29 Vu dauv s vladic ăn cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ăn čerj če ma dat
mije.
30 Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov ăn cara amja. Osă šidjec p
prijestolje š osă vladic p duavăsprjače (12) sămăncje alu Izrael.”

Isusu zače alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj
(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

31 Isusu azăs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puată s iskušaskă vjera
avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu.§
32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kănd t torč mije,
učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!”
33 Petar azăs: “Domnulje, jo sănt spremit s pljek ku tinje ăn tamnică š ăn
muartje!”
34 Isusu azăs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje
(3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.”
35 Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š
sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”
Jej odgovorit: “Na faljit.”
36 Isusu azăs: “Ali akuša, činje arje banj, săla dukă! Tašna isto! Činje narje
mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.*
37 Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije ăn Svăntă pismă:
‘L smatrja k je zločinac.’✡ Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osă s
ispunjaskă.”

---

§ **22:31** Gruvu s razdvaja ăn čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikulor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ăn Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel. * **22:36** Kănd učenikurlje majdată ančiput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel aduče banji, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zača k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă (vjez22,38, 49–51). ✡ **22:37** Iz 53,12

38 Jej azăs: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”
Isusu azăs: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagă ăn Getsemanija
(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

39 Atunča Isusu sa dus dăn trg š apljikat, kašă obično, p Maslinskă goră. Učenikurlje sa dus dăpă jel.
40 Kănd ažuns, lji zače: “Rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”
41 Sa udaljit dăla jej otprilike kăt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat:
42 “Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje s nu bjav dăn parusta d patjală! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.”
43 Š atunča ji sa pokazăt anđelu š la fukut maj capăn.
44 Tot če maj tarije sa rugat, ăn marje munkă, a znoju ji postanjaštje kašă kaplja dăn sănđe ča kăzut p pămănt.†
45 Kănd azavršăt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost.
46 Isusu lji ăntrjaba: “Dače vu kulkăc? Skulăc š rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukă
(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

47 Pănd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ăn falkă.
48 Isusu aluj azăs: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”
49 Kănd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej azăs: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?”
50 Š unu dăn jej aluvit p argatu alu marje popăj š ja tijat dirjapta urjajke.
51 Ali Isusu azăs: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit.
52 Atunča azăs alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik!
53 Dače nu mas pukat ăn Hram? Tuată zuva irjam ănklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kănd vladjaštje săla alu nuaptjej.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu
(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

54 P Isusu la apukat čuvari š la dus ăn kasă alu marje popăj. A Petar lji pratja.
55 Ăn mižlokuluj d bătutură stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ănklăzăt pănglă ja. Petar ašăžut ku jej.
56 Njeka argata s ujtă kum jel šadje pănglă fok, l sljedjaštje š zače: “Š ăsta irja ku omusta karje pukat!”
57 A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskă, mujarjo!”
58 Njeŝta maj ănklo, njeko altu la vizut š azăs: “Š tu ješt unu dăn jej!”
Petar aodgovorit: “Nu sănt, omulje!”

---

† **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu.

‡ **22:53** vladjaštje săla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskă Sotona”.

59 Dăpă otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Ăsta om zaista irja ku jel k jel
je d regija Galileja, kašă š Isusu p karje la pukat!”
60 Petar azăs: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ăn trenula, pănd još arubit,
akăntat kukošu.
61 Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtă p Petar, a Petar sa dat d găn d
kum ja zăs Isusu: “Ăn diminjacă, majdată če kukošu căntă, d trje (3) vorj osă
t odrikneštj k uopće m kunoštj.”
62 Aišăt Petar dăn bătutură š aplăns amară.
63 Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l bată.
64 Jej ja ănviljit vojki š ja zăs: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!”
65 L vridja još maj mult ku altje vorbje urătje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

66 Găn d sa spart zuva, sa străns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje
alji bătărnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari
adus p Isusu la jej
67 š ja zăs: “Spunje nuavă dali tu ješt Kristu.”
Isusu zače: “Akă vu zăk k sănt, nusă mi kridjec,
68 akă vu ăntrijeb nješta, osă nu mi zăčec.✡
69 Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, ăndată osă šăg p lok d čast š d moć pănglă
Dimizov.”✡
70 Găn d auzăt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovu-
luj?”
Lja zăs: “Aša je kum voj aja zăčec.”
71 P aja jej azăs: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja săngurj noj auzăt dăn
gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

1 Atunča tuată Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je
upravitelju alu rimuluj.*
2 Ačija jej ančiput s l optužaskă: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p
lumja anuastră. Rubjaštje nuavă s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj,
a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”
3 Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”
Isusu azăs: “Aša je kum tu aja zăč.”
4 Pilat atunča zače alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam găsăt k
omusta na fukut nimika rov.”
5 Ali jej ănčapje još maj mult s navaljaskă: “Jel ănvacă p lumja ăn tot pămăntu
alu nostru† š lji navadjaštje p pobună! Ančiput ăn Galileja š avinjit tot pănla
aiča ăn Jeruzalem!”
6 Găn d Pilat auzăt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?”

✡ **22:68** Lk 20,1-8 ✡ **22:69** Ps 110,1 * **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † **23:5** p lumja ăn tot pămăntu alu nostru – Ăn grčki original skrije: “ăn tuată Judeja”. Vjez fusnota ăn 4,44.

7 Kănd jej azăs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p
Galileja.‡ Herod baš atunča sa găsăt ăn Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

8 Kănd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzăt. D
multă vrijamje Herod avrut s l vjadă d aja če s nadja k pănglă jel osă fakă
čudă.
9 Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na
odgovorit.
10 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la
optužăt.
11 Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rădja d jel. L ănbrakă ăn cualje d carurj
š l trimjatje ăndrăt la Pilat.
12 Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ăn zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje
(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

13 Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja
14 š lja azăs: “Mas dus p omusta p optužbă k adrikat pobună ăntră lumja.
Lam ispitujit pănglă voj, ali nam vizut divina d karje las optužăt.
15 Nič Herod na găsăt divina aluj š aša la trimjes ăndrăt la noj. Ăsta om na
fukut nimika s zaslužaskă kazně d muartje.
16 Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, š atunča l las.”
17-18 § Ali toc ăn unu glas astrigat: “P jel umuară, a lasinje p Baraba!”
19 Baraba irja ăn kisuarje daja če irja umješăt ăn pobună ăn Jeruzalem š
daja ča murăt.
20 Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskă p Isusu.
21 Ali jej astat s striđje: “Razapnjaštălăj! Razapnjaštălăj!”
22 Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k
afukut nimika če zaradjaštje kazně d muartje. Zăk s l bată ku biču, š atunča l
las.”
23 Ali, jej š maj dăpartje astrigat š akătat s l razapnjaskă. Jej napokon
adobidit aja če jej avrut.
24 Pilat aodlučit s fakă p voja alor.
25 Oslobodit p ăla karje afost ăn kisuarje dăn pobună š daja ča murăt, k jel
irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskă. A p Isusu la predajit la vuastja
aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje
(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

26 Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pănd jej pljika, apukat p
njeki om dăn Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje
kruča s la dukă dăpă Isusu.
27 Dăpă Isusu apljikat multă lumje š multă mujerj karje aplăns š tuguja.
28 Ali Isusu s okrinjaštje kătri jej š lja zăs: “Mujeri d Jeruzalem, nu plănđec
d minje, njego d voj š d kupi alji voštri.

---

‡ **23:7** Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ăn 3,1. § **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ănčipjală kašă stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.)

29 K vinje zăljilje* kănd osă s rubjaskă: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi.
Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’†
30 Ăn aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor: ‘Kădijec p noj’ š alu
djalulor: ‘Ăviljicănje!’✡
31 Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat?”‡
32 A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskă ku Isusu.
33 Kănd avinjit la lok karje s kjamă Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj
(2) kriminalcurj, p unu p dirjaptă alu Isusuluj, a p altu p stăngă.
34 Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštălje k nu štije če fače!”§ Vuastja atunča
arunkat kockă š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj ăntră jej.✡
35 Lumja astat š toc s ujta, pănd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zăs:
“P alci jel aspasăt. Akuša s spasaskă săngur p jel akă je stvarno Kristu,
izabraniku alu Dimizovuluj!”
36 Sa străbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.*✡
37 Jej azăs alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akă ješt caru alu Židovilor!”
38 Dăpă jel astat natpisu: “ĂSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”
39 Unu dăn kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt
Kristu, dănă? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”
40 Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikă d Dimizov? Trpještj ista
kazna kašă jel.
41 Ali p pravdă je noj s trpim k noj zaslužăm kazně d djela alu nostru. Ali
omusta na fukut numik rov.”
42 Azăs atunča: “Isusulje, kănd ănčipja s vladješt ka caru, smilujaštitje p
minje.”
43 Isusu ja zăs: “Istină c zăk: astăz osă fi ăn raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj
(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

44 Kănd afost nješđe duavăsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskă š
nuaptja prekrijit tot pămăntu pănla trje (3) satje posljepodne.
45 Lumina alu suarilje anistanit, š dăturdată firjanga alu Hramuluj† sa rupt
p mižlok.
46 Atunča Isusu ăntarje strigă: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov ăn mănilje
alji tjalje!” Ćim azăs aja, aslubuzăt sufljetu.
47 Kănd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskă p Dimizov
š zača: “Omusta sigurno irja pravedan!”

---

* **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništit p Jeruzalem š amurăt mult židovurj (21,20–24). † **23:29** Ăn aja vrijamje kupi ăn Jeruzalem osă trpjaskă marje patnje. Atunča narodu osă pomisljaskă k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugă kănd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ✡ **23:30** Hoš 10,8 ‡ **23:31** Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat – Ăn grčki original skrije: “K akă s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdată njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašă metafora d patjală ili kazně. Isusu afost kašă ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužăt s l kaznjaskă Dimizov k afost frzdă grešală. Lumja karje odbacăt p Isusu afost kašă ljemnu auskat karje afost spremit s argă. Jej azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov d grešala alor. § **23:34** Tato, oprostjaštălje k nu štije če fače – Ăn njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ✡ **23:34** Ps 22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kătri jel kašă kătri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ✡ **23:36** Ps 69,21 † **23:45** firjanga alu Hramuluj – Ăsta firjangă afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svănt d altu lokurj ăn Hram.

48 Maj ănklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazăt š s
bătja ăn tjept d marje žalost.
49 A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dăpă jel dăn Galileja
astat maj dăpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je ăngrupat
(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

50-52 Š jakă njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ăn Judeja, apljikat
la Pilat š akătat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu
Židovilor, ali nu sa slažăt ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel
afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov.
53 Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpă kruče, š l umotjaštje ăn skumpă
albă plahtă š l punje ăn gruapă isklesătă ăn stijenă, ăn karje još nimilja nuje
ăngrupat.
54 Suarilje kădja, š sămbăta samo če na vinjit.‡
55 Mujerilje karje avinjit ku Isusu dăn Galileja, apljikat dăpă Josip š avizut
undje gruapa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj.
56 Atunča sa tors akasă s pripremjaskă jarbilje š ulje karje miruasă d tjela.
Sămbătă sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skuală dăla morc
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)

1 Dănzorja ăn duminică mujeri apljikat la gruapă ku jarbilje š ku unturilje
karje miruasă če lja pripremit.
2 Kănd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ăvilja ulazu la gruapă runkat
ăn partje.*
3 Auntrat ănontru, ali na găsăt tjela alu Domnuluj Isusuluj.
4 Pănd jalje aša astat zbunjitje păntruv aja če sa dogodit, dăturdată pănglă jej
sa pojavit doj (2) omurj ăn cualje karje blistjaštje.
5 Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri pămănt. Doj (2) omurj lja
tribat: “Dăče kătăc p viuv ăntră morc?
6 Nuje aiča. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic če vam zăs još ăn Galileja:
7 ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ăn mănj alu grešnikulor š jej p
minje osă m razapnjaskă, ali jo aldă trje (3) zălje osă m skol dăla morc.’ ”✡
8 Jalje sa dat d găn k Isusu aja azăs.
9 Š sa tors dăla gruapă s javjaskă alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc
alcilor.
10 Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke
mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit,
11 ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu
mujerilor.

---

‡ **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kănd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sămbătă š daja Josip s pripja s završaskă lukru majdată d zuvă d odmor, karje ănčipja ăn vinjerj kănd kidja suarilje. * **24:2** buluvanu karje ăvilja ulazu la gruapă – Asta irja marje okrugli buluvan ată d marje s zaklunjaskă skroz ulazu ăn gruapă. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskă. ✡ **24:7** Lk 9,22

12 Ipak, Petar dă fuga pănla gruapă. Kănd ažuns, s ujtă ănontru ali na vizut
nimika osim skumpă albă plahtă ăn karje irja Isusu. Apljikat dăla gruapă š s
ăntriba če sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikulor p drum ăn Emaus

13 Ăn zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakă ăn sat Emaus, dăpartje d
Jeruzalem nježe unsprjače (11) kilomjatrje.†
14 P drum arubit d tot ča fost.
15 Pănd jej aša arubit š raspravlja ăntră jej, avinjit Isusu š pljakă ku jej.
16 Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă.
17 Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pănd putujic?”
Jej astat pljinj d tugă.
18 Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje
avinjit d praznik ăn Jeruzalem karje nu štije ča fost ăn zuviljaštja.”
19 Isusu ăntrijabă: “Če afost?”
Azăs: “Pa aja ča fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja proroku š tuată lumja
aputut s vjadă ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov.
20 Pănglă aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la
predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskă.
21 A noj njam nadit k jel ăla karje osă spasaskă p narodu alu Izrael dăla
dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zălje d kănd je mort.
22 Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjit p noj:
čim asvanit zuva jalje apljikat la gruapă,
23 ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjit š azăs k lji sa pokazăt anđelurlje š lja zăs
k Isusu viuv.
24 Njeki dăn noj adat fuga la gruapă š angăsăt k je gruapa guală baš kum
azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”
25 P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dače vuavă grjev s kridjec
ăn aja ča zăs prorokurlje?
26 Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego če s ănčapje s vladjaskă
p toc?”
27 Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azăs ăn Svăntă pismă
d jel.
28 Kănd avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače
maj dăpartje.
29 Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša
auntrat ăn kasă s rămăje ku jej.
30 Pănd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la
frănt š la dat alor.
31 Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.
32 A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kănd p drum
rubja ku noj š nji objasnja Svănta pisma!”
33 Sa skulat š sa tors ăn Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa străns unsprjače
(11) apostolurj š p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj.
34 Jej zače: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu Šimunuluj!”
35 Atunča š ăštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p
Isusu pănd jel afrănt mălaju.

---

† **24:13** nježe unsprjače (11) kilomjatrje – Ăn grčki original skrije: “šajzăč (60) stadia”.

Isusu s pojavjaštje păngl učenikurj
(Iv 20,19-23)

36 PăND jej doj (2) rubja, Isusu dăturdată astat ăntră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!”
37 Ali lja afost frikă daja če găndit k vjadje măroj.
38 Š Isusu lji zăče: “Dăče vu frikă? Dăče ăn voj s fače sumnje ăn inimă?”
39-40 Atunča lja arătat mănjilje š pičuarilje š azăs: “Ujtacăvă la rănj! Jo săNt aja! Punjec mănilje p minje š osă vidjec! Măroji narje karnje š vuasă kašă če lji am jo!”
41 A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ăntrijabă: “Avjec čiva d mănkat?”
42 Ja dat krod d pjaštje pržăt,
43 a jel l ja š mălănk pănglă jej.‡
44 Atunča zăče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zăs k osă dogodjaskă. PăND majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot če skrije d minje ăn zakonu alu Mojsije, ăn knjige d prorokurj š ăn Psalmi.”
45 Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ăn Svăntă pismă.
46 Kănd azavršăt jel azăs: “Kašă kum vidjec, aša skrije ăn Svăntă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldă trje (3) zălje s m skol dăla morc
47 š ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală š Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă ănčipjec ăn Jeruzalem
48 s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dăla minje.
49 A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svăntuluj, p karje Tatimjov ăn čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ăn trg Jeruzalem păND Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus!”§

Isusu s ăntuarčje p čerj
(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)

50 Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pănla lok upruapje d sat Betanija. Ănklo adrikat mănilje š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov.
51 PăND lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot păND nu lja nistanit dăn vojk.
52 Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ăn Jeruzalem.
53 Atunča irja stalno ăn Hram š slavja p Dimizov.

---

‡ **24:43** Aja afukut s lji pokazaskă k nuje sufljet, k sufljetu nu mălănkă.

§ **24:49** păND Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus – Ăn grčki original skrije: “păND nu fic ănbrăkac ku săla dăpă sus”. Sufljetu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufljetu alu Svănt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.